

Hrvatski

glasnik

GLASILO HRVATA CRNE GORE

Godina V Broj 28 Travanj 2007. Cijena 1 €

ISSN 1800-5179

Dubrovniku 11, 12 i 13. svibnja ispričana Bokeljska priča

Susreti, priče i suze na Stradunu

ZAGREB CROATIA

Ljubav
na prvi pogled

TURISTIČKA ZAJEDNICA GRADA ZAGREBA

tel. + 385 | 481 40 51, 481 40 52, 481 40 54, fax. + 385 | 481 40 56

e-mail. info@zagreb-touristinfo.hr www.zagreb-touristinfo.hr

INTERVJU: ŽUPANICA DNŽ MIRA BUČONIĆ

Rata više nikad neće biti

STR. 16

NIKOLIĆ NEZADOVOLJAN NACRTOM USTAVA

Veliko ništa za manjine

STR. 23

ODRŽANA GODIŠNJA SKUPŠTINA HGDCG

Dr. Ilić predsjednik još četiri godine

STR. 29

DANI PODGORICE U ZAGREBU OPRAVDALI OČEKIVANJA

Uskoro let Podgorica-Zagreb

STR. 42

SPORT: VATERPOLO

Povratak Vičevića

STR. 47

Poštovani čitatelji

Dani Hrvata Crne Gore pod nazivom "Bokeljska priča" bili su prilika da se autohtona hrvatska manjina iz Crne Gore predstavi Dubrovačko - neretvanskoj županiji i Gradu Dubrovniku, prvi put u povijesti ovako organizirano.

Skrenuli smo pozornost na dragocjenu Hrvatsku civilizacijsku baštinu koja se nalazi u Crnoj Gori, našu povijest, kulturu i životnu stvarnost kroz koje smo oblikovani i koje dijelimo sudbinski sa drugim narodima među koje nas je povijest smjestila. A ta povijest je bremenita i dugovječna, možda premalo danas poznata matičnoj domovini, možda premalo i nama samima.

U Dubrovnik se ulilo i biološki i civilizacijski puno dičnih sinova i kćeri Boke kotorske. Mi smo prostor odakle se već puna dva stoljeća odlazi i nitko nije otišao a da nešto nije ponio sa sobom i to ne samo u obliku sjećanja, nego i dragocjenih iskustva i znanja. Boka već odavno više daje nego prima, i više ispraća nego što dočekuje, bar kad smo mi u pitanju.

Nastojali smo podastrijeti prostor iz kojega potičemo i stvarnost koju živimo, u uvjerenju da će nas i ubuduće ovako organizirani susreti i susretljivost županijskih i gradskih institucija sve više približavati, jer skorašnja prošlost nas je tako bolno udaljila.

Stoga je ovo prigoda da iskažemo svoju zahvalnost ponajprije županici Dubrovačko-neretvanske županije Miri Bučonić, gradonačelnici Dubravki Šuici, biskupu Želimiru Puljiću i njihovim suradnicima, Turističkoj zajednici Grada Dubrovnika, HMI-podružnica Dubrovnik, Bratovštini Bokeljske mornarice 809-Dubrovnik i našem predstavniku za Hrvatsku Krunoslavu Težaku iz Dubrovnika.

Veličina Hrvatske kulture jeste u sposobnosti da prelazi prostor svojih teritorijalnih i administrativnih granica, kao i svake kulture, uostalom.

Nadamo se da će svijest o tome ubuduće činiti našu kulturnu baštinu tim više dragocjenom, za uspostavljanje dobrih odnosa između regije Dubrovnika i Boke, koji će našoj i budućim generacijama biti garant suživota u miru i kooperativnosti.

Hrvati iz Crne Gore bez sumnje su dokazali spremnost da budu faktor koji će uticati na rast regionalne stabilnosti i dostojan svjedok ukupnog procesa uzrastanja Hrvatskog nacionalnog bića do one razine za kojom žudi čitavi civilizacijski proces.

Tripo Schubert

"Hrvatski glasnik", Kotor, je upisan u evidenciju javnih glasila kod Republičkog sekretarijata za informisanje RCG pod rednim brojem 04/01-1828 od 31.12.2002. godine. Časopisu je dodijeljen međunarodni standardni broj za serijske publikacije ISSN 1800-5179, koji je otisnut u gornjem desnom uglu korica. Časopis izlazi mjesečno.

Adresa: **Stari grad, Pjaca od kina 85330 Kotor**
Telefon: +381 (0) 82 304 232 Faks: +381 (0) 82 304 233
E-mail: hgd-kotor@cg.yu <http://www.hgdcg-kotor.org>

Žiro-račun: 510-10418-20

Osnivač: Hrvatsko građansko društvo Crne Gore -

Dubrovniku 11, 12 i 13. svibnja ispričana Bokeljska priča

Susreti, priče i suze na Stradunu

U povodu proslave Dana Dubrovačko-neretvanske županije, koja kao svog zaštitnika slavi bokeljskog sveca Leopolda Bogdana Mandića, u Dubrovniku je 11, 12 i 13. svibnja održana manifestacija Dani Hrvata iz Crne Gore pod nazivom "Bokeljska priča"

U organizaciji Hrvatskog građanskog društva Crne Gore, pod pokroviteljstvom crnogorskog Ministarstva kulture, sporta i medija i veliku pomoć Dubrovačko-neretvanske županije, naročito županice Mire Bučonić i dožupana Miše Galjufa; Grada Dubrovnika, Biskupije Dubrovačke i HMI-

Ministar kulture Predrag Sekulić

„Drago mi je što sam u prilici da u ime Ministarstva kulture Crne Gore budem pokrovitelj i podržim veoma sadržajne programske aktivnosti hrvatskog nacionalnog korpusa koji je, spletom istorijskih okolnosti, svoju egzistenciju potražio i gradio u državi Crnoj Gori.

„Bokeljskom pričom“ Hrvatsko građansko društvo Crne Gore pokazaće svojim sunarodnicima u matičnoj zemlji sačuvane tradicionalne vrijednosti svog nacionalnog bića i promovisati kulturnu baštinu, koje su, vjerujem, obogatili zajednički život i običaji crnogorskog naroda.

Od sveg srca želim da „Bokeljska priča“ širom otvori vrata nastavku saradnje u oblasti kulture i umjetnosti između Hrvatskog i Crnogorskog naroda i da time pokažemo i sebi i drugima da među nama postoji mnogo više onoga što nas spaja, nego što nas razdvaja“.

podružnice Dubrovnik, prezentiran je dio kulturne baštine Kotora i aktivnosti društva uz učešće više od 180 sudionika, koji su izazvali veliku pažnju ukupne javnosti, medija, građana i gostiju Dubrovnika. Svim događajima bila je nazočna Mileva Vujošević, izaslanik crnogorskog ministra kulture Predraga Sekulića.

Manifestaciju je u Saloči od

zrcala Dubrovačke knjižnice u 18 sati otvorila županica Dubrovačko-neretvanske županije Mira Bučonić.

- Veliko mi je zadovoljstvo i izuzetna čast što vas mogu pozdraviti u ime Dubrovačko-neretvanske županije. Posebno mi je drago da se u vrijeme proslave Dana županije i našeg nebeskog zaštitnika sv. Leopolda Bogdana Mandića rođenog u Bokokotorskom zaljevu, događa i Bokeljska priča, kazala

je županica i dodala da ta priča samo formalno počinje predstavljanjem izdavačke djelatnosti HGDCG, ali da se zapravo priča stoljećima.

- Priča o zajedničkoj povijesti, zemljopisnoj blizini i kulturnom nasljeđu. Priča koja se priča unatoč stoljećima burne prošlosti u kojoj ste sačuvali nacionalni identitet i njime obogatili sredinu u kojoj živite. Vaše stvaralaštvo najbolji je način da se očuva tradicija, pokažu vri-

Sa otvaranja

U restoranu

jednosti, te da svi mi uranjanjem u korice knjiga budemo bliže vama.

Vašim posjetom nastavljate tradiciju vaših predaka... Vašim stvaralaštvom stvarate najbolju uspomenu na njih, istakla je županica i poželjela puno uspjeha u daljem radu i stvaralaštvu.

Usljedilo je predstavljanje izdavačke djelatnosti Hrvatskog građanskog društva Crne Gore i NIP Gospa od Škrpjela. Govorio je prof. dr. Milenko Pasinović, ravnateljica Dubrovačke knjižnice mr.sc. Vesna Čučić i urednica Hrvatskog glasnika prof. Tamara Popović.

Zatim je otvorena izložba fotografija Hrvatskih društava u prošlosti i Bokeljskih mjesta na starim razglednicama uz prikazivanje putopisa Frana Alfirevića "Boka", u Znanstvenoj knjižnici grada

Izložbu je otvorila Marija Mihaliček, povjesničar umjetnosti iz Kotora, a o povijesnim činjenicama vezanim za Hrvatska društva govorio je dr. Stjepo Obad iz Zadra.

Te noći u Metkoviću održan je donatorski koncert „Od Boke do Slavonije hrvatska se pjesma čuje“. Nastupile se klape „Maslina“ iz Šibenika, „Raguza“

Nije bilo lako...

Manifestaciju su osmislili i realizirali članovi Organizacionog odbora: predsjednik Odbora i idejni tvorac Bokeljske priče **Tripo Schubert**; **Dario Musić** – tehnička priprema i postavka izložbe; **Vlasta Mandić** – autor Bokeške kuhine i voditeljica ženske klape Bisernice Boke; **Krunoslav Težak** – koordinator projekta u Dubrovniku; **Željko Filičić** – logistika u Dubrovniku; **Maja Mozara** – voditeljica HMI – podružnica Dubrovnik, **Ida Gamulin** – predstavnik Dubrovačko-neretvanske županije; **Zdenka Golušić** – predstavnik Poglavarstva Grada Dubrovnika i don **Stanko Lasić** – predstavnik Dubrovačke biskupije.

Odbor je istakao zahvalnost na pomoći županici **Miri Buconić**, gradonačelnici **Dubravki Šuici**, biskupu **Želimiru Puljiću**, Turističkoj zajednici Grada Dubrovnika, Bratovštini Bokeljske mornarice 809 – Dubrovnik.

i „Maestral“ iz Dubrovnika, klapa „Bokeljski mornari“ iz Kotora, tamburaški sastav „Slavonija band“ i Dražen Žanko. Program je vodio Branko Uvodić.

Istovremeno, u restoranu „Linđo“ na Babinom kuku održana je promotivna degustacija Bokeške kuhine, igrokaz „Na kotorskoj pjaceti“ ženske klape „Bisernice Boke“ uz učešće „Kotorske vlastele“ i glazbeni program „Tri kvarta“. Voditeljica programa bila je Vlasta Mandić.

Među uzvanicima su bili:

županica DNŽ Mira Buconić, predsjednik Skupštine DNŽ Božidar Memed, dožupan Miše Galjuf, županica krapinsko-zagorska Vlasta Hubicki, predsjednik Skupštine Varaždinske županije Vladimir Stolnik, član Poglavarstva DNŽ i ravnatelj Opće bolnice dr. med. Andro Vlahušić, članica Poglavarstva DNŽ mr.sc Tatjana Šimac – Bonačić, član Poglavarstva DNŽ mr.sc Vjekoslav Jerda, predsjednik Turističke zajednice DNŽ, zamjenik gradonačelnice Dubrovnika i predavač na Dub-

Natpjevanje klapa u hotelu Prezident

rovačkom sveučilištu dr.sc Vedran Jelavić, tajnik Dubrovačkog sveučilišta Dalibor Ivušić, član Poglavarstva i predsjednik Turističke zajednice Grada Dubrovnika, dugogodišnji direktor uglednih hotel-

skih kuća Đuro Market, predsjednik županijskog odbora Hrvatske stranke prava i dugogodišnji dožupan Željko Kulišić.

Ispred Udruge dragovoljaca Hrvatske ratne mornarice bio je

predsjednik Želimir Čizmić, član Izvršnog odbora Pero Lučić, a ispred Udruge hrvatskih dragovoljaca domovinskog rata njen predsjednik Igor Žuveła.

Nazočni su bili i ugledni dubrovački ugostitelj Tonči Drašković, Pavle Đorić iz Merkur osiguranja, Pavlekovići, vlasnici tiskare Pavleković, Boško Primić, Miho Klajić, Saša Brkić i Bruno Bašić - cijeli niz uglednih gospodarstvenika...

U subotu je izaslanstvo Hrvatskog građanskog društva Crne Gore bilo nazočno na svečanoj Skupštini u povodu Dana dubrovačko neretvanske županije, gdje je uzvanice, nakon županice Buconić, gradonačelnice Šuice i županice Krapinsko zagorske, pozdravio dopredsjednik društva Tripo Schubert.

Županica Mira Buconić i njeni suradnici, iako pretrpani protokolarnim obavezama tog dana,

Predsjednik HGDCG dr. Ivan Ilić

„Uspostavljanje suradnje između gradova i regija Crne Gore i Hrvatske i promoviranje kulturne baštine Boke kotorske najznačajnija je zadaća Hrvatskog građanskog društva Crne Gore.

Prije četiri godine u okviru „Tjedna hrvatskih manjina“ u Zagrebu smo organizirali „Tjedan Hrvata iz Crne Gore“. Od ove godine prezentaciju ćemo obaviti u više dalmatinskih gradova, a zatim i u unutrašnjosti Hrvatske.

„Bokeljska priča“ se neće bez razloga prvo ispričati Dubrovniku, gradu po mnogo čemu bliskom Kotoru, kojega su nemili događaju 90-tih godina prošloga stoljeća udaljili od naših prostora, ali ne od naših srca.

Uvjeren sam da će ova manifestacija, jedna od najznačajnijih aktivnosti našeg Društva u ovoj godini, tek u budućnosti pokazati svoju neprocjenjivu vrijednost. Jer ovaj veliki kulturni pothvat, koji u različitim oblicima prezentira dio naše kulturne posebnosti, predstavlja test naše umješnosti, organiziranosti i opredijeljenosti za suradnju.“

navečer su bili gosti na zabavnoj večeri "Bokeljska noć" u hotelu „Prezident“, uz učešće klapa „Maslina“, „Raguza“, „Maestral“, „Slavonija band“, „Tri kvarta“ i klape „Bisernice Boke“. Sjajne klape su se do kasno u noć „natjecale“ uz podršku Dražena Žanka i voditelja Branka Uvodića.

U nedjelju je u Dubrovnik stigao odred Bokeljske mornarice, Gradska muzika Kotor i mažoretkinje. Ispred starog grada dočekala ih je županica Mira Buconjić.

Krenuo je đir gradom, u misiji dobre volje i prijateljstva između Crne Gore i Republike Hrvatske. U svečarskom i emotivnom ambijentu nošene su tradicionalna zastava Bokeljske mornarice -Sv. Tripuna i državna zastava Crne Gore, prvi put od njezina osamostaljenja.

Ispred crkve Sv. Vlaha, zaštitnika grada Dubrovnika, raport

županici podnio je prvi major bokeljske mornarice Josip Ribica.

Odred je predvodio 88-godišnji admiral bokeljske mornarice dr Miloš Milošević, poštovan kod

pripadnika oba naroda, kome nisu smetale ni godine ni visoke temperature da dođe u, kako je rekao, njemu dragi Dubrovnik toliko sličan Kotoru, naročito poslije svega što se dogodilo.

Atrakcija za turiste

Uzvanice uživale u bokeškoj kužini

- Zadovoljan sam da je sve tako dobro prošlo, kazao je dr. Milošević.

Program koji je nastavljen koncertom gradske muzike Kotor i klapa prihvaćen je sa sveopćim odobravanjem, pozdravljen od mnogobrojnih turista, a posebno emotivno od bokeljskih Hrvata s obje strane granice.

U međuvremenu organiziran je susret Bokelja iz Dubrovačke regije sa odvjetnikom Boškom Grgurevićem, članom HGDCG, a u svezi primjene Zakona o restituciji u Crnoj Gori i rješavanja

njihovih zahtjeva za povraćaj imovine.

Potporu daljem razvitku odnosa i tog dana dali su Udruga hrvatskih dragovoljaca domovinskog rata grada Dubrovnika i njen predsjednik Igor Žuvela, te Udruga dragovoljaca Hrvatske ratne mornarice i njen predsjednik Želimir Čizmić.

- Sazrele su društvena i politička situacija i u jednoj i u drugoj zemlji da se ide dalje. Sigurno da će biti polemike kada majke i očevi ubijenih vide da je raport županici neko dao pod stijegom crnogorske zas-

tave. Međutim, trezvenost mora pobijediti. Ako se već rat dogodio, budimo mi žrtve, da se nikad ne ponovi na ovim prostorima. Ja svoju žrtvu priklanjam, ove gelere u meni, kazao je za Hrvatski glasnik Igor Žuvela.

Nimalo patetično nije zvučala njegova rečenica: Dobro je pobijedilo zlo. Niti suze na licima ozbiljnih, starih ljudi.

U 18 sati u Dubrovačkoj katedrali održana je koncelebrirana Sveta misa, koju je predvodio biskup kotorski monsinjor Ilija Janjić. Pjevao je katedralni mješoviti zbor Svetog Tripuna iz Kotora pod ravnanjem Nikole Čučića.

Manifestacija „Dani Hrvata iz Crne Gore“ u Dubrovniku završena je donatorskim koncertom u prepunoj sportskoj dvorani na Gospinom polju, uz učešće svih navedenih klapa i Dražena Žanka. I ovaj program sjajno je vodio Branko Uvodić.

Rastali smo se uz obećanje domaćina da se vidimo uskoro, u Crnoj Gori.

Tamara Popović

Gradonačelnica Dubrovnika Dubravka Šuica

„Ovakva manifestacija pomaže očuvanju hrvatskog kulturnog, povijesnog i vjerskog identiteta, a kulturna baština, brižljivo čuvana u domovima obitelji, arhivima ili knjižnicama bit će dostojno predstavljena u kulturnim institucijama Grada Dubrovnika, na radost Dubrovčana, ali i brojnih gostiju iz svih krajeva svijeta.

Ponosna sam što sam gradonačelnica grada koji je oduvijek njegovao odnose prijateljstva i suradnje s mnogim gradovima svijeta, a naročito onima gdje žive Hrvati.

Nadam se da će Bokeljska priča sa svojim bogato osmišljenim programom ostati u dugoj i lijepoj uspomeni domaćinima i gostima, što je i moja iskrena želja“.

Sa Bokeljske noći

*Dožupan Miše Galjuf
sa gostima iz
Kotora i Dubrovnika*

Sveta Misa

Navik on živi ki zgine pošteno

Subota, 12. 05. 2007. Dan županije Dubrovačko-neretvanske, Dan Sv. Leopolda Mandića, bokeljskog sveca.

Naša mala delegacija primiće se groblju Boninovo. Cilj-polaganje vijenaca pred spomen križ poginulim dubrovačkim braniteljima iz domovinskog rata 1991-1995. Vijenac, jednostavan i lijep, sa posvetom Hrvatskog građanskog društva Crne Gore.

U delegaciji dr. **Anka Klajn**, dopredsjednik HGDCG **Tripo Schubert** i jedan od utemeljitelja društva **Dario Musić**.

Oko 08. 30 pristizu i delegacije Grada Dubrovnika i Dubrovačko-neretvanske županije na čelu sa županicom Mirom Bučonić.

Mir, tišina, tek cvrkut čiope vraća nas u stvarnost. I dok truba svira „Lijepu našu“ pogled luta prema Srđu, prema tvrđavi, prema hridi i dubravi...

Polaganje vijenaca. Jedino što se čuje jest zvuk tišine, veličanstvene i rječite. Jedino što se vidi jesu sjene čempresa i sjena križa, što zajedno bdiju nad spokojem duša ovih ljudi, mladića tek dozrelih, njihovih očeva, stričeva, djedova, prijatelja, susjeda... Počivaju mirno, čista srca pred Bogom i u savršenom ustroju vojničkom, vojske što je zanosom i ljubavlju stvarae.

Uzvanice se razilaze, a naša mala delegacija ostaje sama sa sobom, pitanjima o razlogu, svrsi;

čemu rat, „ta poguba ljudske naravi“, kako ga je opisao Marin Držić, jedan u nizu Dubrovčana bokeljskih korijena.

Šećemo između grobova, čitamo natpise, epitafe. I najednom – kao da smo našli odgovor. Na grobu **Blagoja Kostića** (Srbin? Pravoslavac? Zar je to bitno?): „U borbi za čovjeka dao si svoj mladi život“, ispisali su njegovi najmiliji što ostadoše svjedočiti ovu priču, čudesnu dubrovačku priču, gdje se Hrvatom tih dana osjećahu i muslimani, i pravoslavni sa svojom većinskom katoličkom braćom. Čitamo imena: i makedonska, i bosanska, i srpska, i saznajemo da je posljednja hrvatska žrtva u borbi za obranu i neovisnost hrvatskog juga **Nikola Krivokapić**, podrijetlom Crnogorac i veliki hrvatski domoljub, poginuo 1995. tik pred završetak rata, neposredno pred vlastito

vjenčanje.

Bože, ne možemo vjerovati, razgovaramo međusobno dok obilazimo groblje, nigdje mržnje u njihovim obiteljima, nigdje psovke ni kletve u epitafima, tek hvala, pa mir, spokoj...vjera... Ljubav i sjećanje u čast onih što za dobro čovjeka glavu digoše i prkosno stadoše na vrhu Srđa, što tijelima svojim zagradiše prilaze gradu, a kad već nisu imali oružja, imali su snage zaploviti morem i razviti stijeg Libertas.

Odlazimo u tišini, potreseni i ponosni. Sjene i cvrkut kao da donesoše pjesmu progonjenog **Drage Ivaniševića**:

„Ni brda nisu

Ni doline, ni rijeke, ni more,

Ni oblaci nisu

Ni kiša, ni snijeg nije

Moja Hrvatska...

Jer Hrvatska nije zemlja, kamen, voda,

Hrvatska je riječ koju naučih od majke

I ono u riječi mnogo dublje od riječi

I ono dublje s Hrvatskom me veže

S Hrvatskom Hrvata

S patnjama njenim

Sa smijehom i nadom

S ljudima me veže

Te ja kao Hrvat brat sam sviju ljudi

I kud god idem sa mnom je Hrvatska“

Neka nam pjesnik dozvoli da ga nadopunimo:

Hvala vam, momci, jer vi, takvi kakvi ste bili, što ste i tko ste bili i jeste nama danas

Vi ste Hrvatska.

Željko Filičić

Schubert, Filičić i Musić

Hrvatska kulturna društva u Boki Kotorskoj

Za cjelovitost identiteta

Marija Mihaliček

„Preživjeti ne znači i sačuvati osobni biološki kontinuitet u potomku. Čovjek čovjeku ne prenosi samo gene već cjelovitost svog identiteta. Dokidanje te mogućnosti postaje povijesna smrt.“

Don Branko Sbutega

U duhovnoj kulturi Boke Kotorske XIX i prvih decenija XX stoljeća značajno m j e s t o imaju društva sa programskim sadržajima koja su afirmirala nacionalni, vjerski i kulturni identitet Hrvata u Boki. Njihovo djelovanje treba vrjednovati prije svega kroz doprinos duhovnoj kulturi Boke Kotorske i vjerskoj i nacionalnoj toleranciji.

Polovinom XIX stoljeća u Boki Kotorskoj nastaju asocijacije kao odjeci Ilirskog preporoda. Slavjenske čitaonice koje su odigrale značajnu prosvjetiteljsku ulogu u Boki Kotorskoj, bile su osnovane u Kotoru 1848, Dobroti 1860, Prčanju 1861, Budvi i Perastu 1863. Osamdesetih godina XIX stoljeća, počinju se osnivati društva sa srpskim nacional-

nim pridjevom. U Kotoru počinje djelovati Srpska čitaonica, 1880, kao prva u nizu srpskih kulturnih društava.

Hrvati iz Boke Kotorske deceniju kasnije počinju formirati svoja udruženja koja se prema programskom sadržaju nazivaju: kulturnim, prosvjetnim, glazbenim, pjevačkim, radničkim, sportskim. Kulturna društva, pjevačka i glazbena imaju svjetovni ili crkveni karakter, a značajno participiraju na svjetovnim kul-

Sa izložbe

turnim događanjima i vjerskim, posebno u obilježavanju dana sv. Tripuna.

Predsjednici i prvaci su viđeni obrazovani ljudi, a zborove i orkestre stvaraju i vode muzičari, među kojima su najpoznatiji **Tripo Tomas, Ivo Brkanović, Antun Homen, Anton Kopitović, Petar Sager ...**

Kotor svakako prednjači po broju društava i njihovim aktivnostima. Prvo društvo sa hrvatskim predz-

nakom je Hrvatski dom, raniji Slavjenski dom, koji ime mijenja 1893, sa programom njegovanja hrvatskog jezika, organiziranja priredbi, predavanja i koncerata. Društvo su vodili **Tripo Simović, Adam Verona i prof. Juraj Carić.**

Prva pjevačka društva sa hrvatskim nacionalnim predznakom osnivaju se u mjestima gdje je muzička tradicija bila prisutna kroz djelovanje crkvenih

zborova. Tako je na Mulu postojao muški crkveni zbor i orkestar, koji je vodio orguljaš, dirigent i kompozitor, franjevac **Konrad Ebert.** Hrvatsko pjevačko društvo „Zvonimir“, nastaje od tog crkvenog zbora 1888.god. Između dva svjetska rata u okviru društva djeluje muzička škola, pjevački i tamburaški zbor i dramska sekcija.

Muški zbor „Sv.Tripuna“ formiran 1889. također je ponikao iz starijeg društva „Schola cantarum Catharensis“, 1920. postaje Mješoviti

vano je 1897.god.sa tamburaškim i pjevačkim zborom i osiguravajućim društvom istog imena. Po pravilima društva članovi su mogli biti radnici, obrtnici i trgovci, nastanjeni u Kotoru i Boki. „Napredak“ je bilo je najpoznatije društvo do Prvog svjetskog rata. Kasnije za vrijeme kraljevine SHS i kraljevine Jugoslavije, ovo društvo nastavlja sa radom i daje veliki doprinos kulturnom životu Kotora. Imalo je tamburaški i pjevački zbor, a u njegovoj organizaciji tokom 1929. održavana su predavanja iz različitih oblasti.

U Škaljarima od 1897.djeluje tamburaško i pjevačko društvo „Hrvatski sastanak“ koji je vodio dirigent **Ivan Brkanović.** U prvoj polovini XX stoljeća u Škaljarima djeluje Hrvatsko kulturno društvo „Napredak“ Hrvatsko pjevačko društvo „Tomislav“, Hrvatska glazba, čiji je osnivač **Tripo Tomas.**

Dobrota je uz poznatu Slavjensku čitaonicu, imala društva koja su osnovana XX stoljeća: Kulturno umjetničko društvo „Zora“ i Kulturno umjetničko društvo „Dobrota“, „Bokokotorsko žensko udruženje za njegovanje veza, osobito dobrotorske odnosno narodne umjetnosti Boke Kotorske.“

Tivat je osnivanjem Arsenala, 1889.postao mjesto sa velikim brojem radnika koji su se okupljali u kulturna društva. Jedno od prvih muzičkih društava u Tivtu je bio Orkestar, koga je osnovao učitelj **Antun Žeželić.** Orkestar je djelovao od 1891-1903. Glazbeno društvo „Sloga“,osnovano 1897.Tamburaški orkestar „Starčević“, 1906-1909. Glazbeno-prosvjetno društvo „Tivat“ 1909. Hrvatsko glazbeno prosvjetno društvo „Starčević“, 1911. „Hrvatsko tamburaško društvo „Napredak“ 1919. Sjedinjavanjem Glazbenog društva „Sloga“ i Hrvatskog Glazbeno prosvjetnog društva „Starčević“ formirana je Hrvatska općinska glazba.

Tridesetih godina XX stoljeća u Tivtu djeluje Hrvatsko pjevačko društvo „Tomislav“, U Donjoj Lastvi od 1899. sve do Drugog svjetskog rata postoji „Hrvatska Čitaonica“,1933. Hrvatsko društvo „Ljudevit Gaj“, sa dramskom sekcijom i muškim pjevačkim zborom koji je neko vrijeme vodio poznati kompozitor **Antun Kopitović.** U Gornjoj Lastvi Hrvatsko tamburaško društvo „Napredak“ sa dramskom sekcijom djeluje od 1919. do 1941. U Budvi se osniva 1889. Hrvatsko sokolsko društvo“, početkom XX. stoljeća djeluju: Hrvatsko pjevačko društvo „Zora“, Hrvatsko društvo „Sloga“ i Budvanska hrvatska

zbor koji vodi **Anton Homen,** poznati dirigent, zborovođa i kompozitor. Ovo je jedan od najboljih crkvenih zborova koji je u svom programu njegovao i svjetovnu muziku.

U povijesti muzičke kulture Kotora značajno je formiranje raznih duvačkih orkestara, od kojih je najstariji „Građanska glazba“ osnovana 1842. „Hrvatska bokeljska glazba“, osnovana je 1908. Kotorska glazba je osnovana 1895. a djeluje do Drugog svjetskog rata.

Hrvatsko radničko društvo „Napredak“, osno-

INTERVJU Županica Dubrovačko-neretvanske županije Mira Buconić

Rata više nikad neće biti

Županica Dubrovačko-neretvanske županije **Mira Buconić** potječe od imućne poduzetničke obitelji sa snažnim domoljubnim i nacionalnim nabojem. Prije političke imala je uspješnu poslovnu i prosvjetnu karijeru, a zatim, na iznenađenje svih jer je politika nikada nije interesirala, odlučila da se društveno politički angažira i to na nezavisnoj listi.

Na politiku gleda kao i na svaki drugi posao, objasnila nam je kasnije.

Život ne bi mogao ići dalje i mi svi zajedno ako ne opraštamo, nešto pamtimo, nešto zaboravljamo... Možda je najbolje taj proces nazvati - obnavljanje

Njeni sugrađani, ali i ostali iz županije, odmahuju rukom: „Ah, Mira, ona samo traži izazove i voli uvoditi red“. Poneko dodaje: „Lako je njoj kad je financijski neovisna i ne pripada nijednom lobiju i nijednoj stranci“.

Neobično za političara, u društvu sudionika manifestacije Bokeljska priča ostajala je mnogo duže nego što protokol predviđa. Neposredna, sa članovima HGDCG, Bokeljske mornarice, Gradske glazbe Kotor... provela je prilično vremena ugodno čakulajući.

Za nama su tri uspješna i lijepa dana, gdje su Hrvati iz Crne Gore imali priliku predstaviti svoju tradiciju i kulturu najjužnijoj hrvatskoj županiji. Kakvi su Vaši dojmovi nakon svega?

- Sretna sam i ponosna. Posebno sam sretna što su tu bili naši Bokelji. Zajednička povijest, zemljopisna blizina i kulturno nasljeđe odrednice su naše stoljetne burne prošlosti i opstojnosti. Ponosna sam što su usprkos bremenitim vremenima uspjeli sačuvati svoj nacionalni identitet i njime obogatili sredinu u kojoj žive i djeluju.

Posjet je nastavak tradicije koji su žitelji Dubrovnika održavali sa svojim susjedima, gradom Kotorom ponajviše. Ugovori o čvrstom i trajnom miru, uzajamnom pomaganju i trgovačkim

Županica sa unukom

Sretna i ponosna, u društvu Bokelja na

odnosima zaključivani su u više navrata; 1182, 1207, 1279, a 1861. predstavnici Kotora svečano su dočekan u Dubrovniku povodom zajedničke želje da se Dalmacija sjedini s Hrvatskom. Na gradskim mirima tom prigodom bile su izvješene hrvatske zastave i natpisi „Dubrovnik s Kotorom“. Na nama je da te odnose ne samo nastavimo, već i produbimo.

U programu su pored Hrvata iz Crne Gore sudjelovali i njihovi pravoslavni prijatelji u želji da i sami doprinesu očuvanju te baštine koju osjećaju kao svoju. Kakvo je vaše mišljenje o tome?

- Naše dvije vjere vrlo su bliske. Čak je i Sv. Leopold Bogdan Mandić, naš zaštitnik, bio pravoslavac. Trebamo raditi na tome da očuvamo svoje tradicije, svako na svom terenu; imamo zajedničke kršćanske korijene koje treba njegovati i gajiti.

Moj je tata bio sljedbenik Stjepana Radića. Moji korijeni su čisto hrvatski. Međutim, čovjek sam koji voli sve ljude ovog svijeta.

Nikad nisam bila član nijedne

stranke. Tata se opekao u politici i povukao da brine o obitelji, nas tri kćeri. Umro je davno, prije 31 godinu, a sad bi bio sretan i ponosan da zna koju dužnost obnašam. Moj tata je mnogo volio Hrvatsku, ali nije mrzio druge. Pa moje sestre muž, sada pokojni, bio je pravoslavni.

Činjenica je da je bilo dosta teško, zbog ratnih događanja i stradanja dubrovačkog kraja, popraviti odnose s obje strane granice, čak su i Hrvati bili zbnjeni određenom rezervom koju su neki krugovi iskazivali u tom smjeru. Kako gledate na te rezerve i možete li nas ohrabriti na dalje korake?

- Mislim da je ovo pravi način zblizavanja. Kršćanstvo nas uči da opraštamo, ali ono što je bilo ne može se zaboraviti. Zapaljene kuće, razorena ognjišta...Znam da su pojedinci krivi za to, da nema kolektivne odgovornosti. Ali razumljivo je da je ljudima koji su izgubili nekog svog, kojima je razoreno ognjište, teško preko toga prijeći.

Život ne bi mogao ići dalje i mi

svi zajedno ako ne opraštamo, nešto pamtimo, nešto zaboravljamo... Možda je najbolje taj proces nazvati - obnavljanje.

Polako idemo svi skupa ka EU, granice se brišu. To je normalno i neminovno.

Mislim da nikada više neće doći do sukoba, ratova koji su bili u prošlosti, pogotovu otkako je Crna Gora samostalna. A svugdje ima dobrih, i onih drugih ljudi.

Odnosi će se popraviti, moraju se popravljati.

Da li možda razmišljate o Danima Dubrovačko neretvanske županije u Crnoj Gori?

- Svakako da ćemo doći. Održat neki koncert, vjerojatno na jesen.

Bokeljskom pričom proširili smo prostor.

U našem proračunu trenutno imamo 50000 kuna za Hrvate u Crnoj Gori. To nije puno, ali je znak da mislimo na njih.

Svakako očekujemo da će i sljedeće godine neka nova Bokeljska priča upotpuniti Dan Dubrovačko-neretvanske županije.

T. Popović

Sv. Leopold Bogdan Mandić

Sv. Leopold Bogdan Mandić rođen je 12. V. 1866. u Herceg-Novom, gradu na razmeđu zapadne katoličke kulture i pravoslavnog Istoka, što će u velikoj mjeri odrediti Mandićevo životno opredjeljenje za dijalog između razdvojenih kršćanskih crkava.

Roditelji (**Petar Mandić i Dragica Carević**) dali su ga krstiti imenom Bogdan. Već kao dječak odlučuje stupiti u red kapucina, te 1882. godine odlazi u sjemenište u Udine gdje se priprema za novicijat.

Stupanjem u kapucinski samostan u Bassano del

Grappa (1884.) mijenja ime u fra Leopold te nakon novicijata odlazi na studij filozofije u Padovu (1885.). Godine 1888. polaže svećeničke zavjete te pohađa studij bogoslovije u Mlecima, da bi 1890. godine bio svečano zaređen u crkvi Madonna della Salute.

Idućih godina kraće vrijeme provodi kao upravitelj kapucinskog gostinjskog u Zadru (1897.-1900.), redovnik je samostana Bassano del Grappa (1900.-1905.) i vikar samostana u Kopru (1905.-1906.), da bi 1909. godine bio premješten u Padovu gdje - osim kraćih izbi-

vanja u vrijeme prvog svjetskog rata kada se nije želio odreći matičnoga državljanstva - ostaje do svoje smrti.

Brojna su svjedočanstva suvremenika, od državnih uglednika, visokih crkvenih dostojanstvenika i samostanske subraće do običnih građana i siromašnih pučana, u kojima je sadržana bit životnog puta i djelovanja Leopolda Mandića. Iznimno malen stasom, neugledan i krhak, često boležljiv i s izraženom govornom manom, Mandić je i sam znao za sebe reći da je "smiješan čovječuljak". Iza neugledne pojave

malog kapucina krila se, međutim, iznimna duhovna snaga i volja.

Fizičke poteškoće spriječile su ga da život posveti misionarskom radu i djelovanju u balkanskim zemljama koje je - dobro poznavajući njihove vjerske prilike i običaje - želio sjediniti s Katoličkom crkvom: Ravnopravan dijalog s pravoslavnom braćom smatrao je preduvjetom za postizanje mira i suradnje koja je - nerijetko upravo iz razloga vjerske razjedinjenosti - trajno prijetila ratnim sukobima između susjednih naroda.

U Padovi je još za života stekao glas svetosti, a ispred njegove ispovjedaonice redovito su čekali dugi redovi pokornika željnih da upravo od malog bokeljskog redovnika čuju riječi odrješenja i utjehe. Postao je poznat kao tješitelj slabih i bolesnih, siromašnih i napuštenih, prijatelj djece i zaštitnik potlačenih i prezrenih. Svjedoci kazuju da je snagom svoga duha unosio u duše pokornika mir i spokojstvo, poticao ih na putove molitve, poniznosti i strpljivosti.

Ustrajan u odanosti prema bližnjima do posljednjeg dana života, Leopold Mandić je umro je na glasu svetosti u Padovi 30. VII. 1942. Pokopan je na padovanskom groblju, a posljednjem ispraćaju pribivalo je nezapamćeno mnoštvo naroda iz čitave Italije. Njegov je grob uskoro postao ciljem hodočasnika iz brojnih europskih zemalja kako katoličkih, tako i onih istočnih koji su štovali i prihvaćali Mandićeve poruke dijaloga i prijateljstva.

Nakon drugog svjetskog rata otpočeli su i službeni postupci za proglašenje Leopolda Mandića blaženim. Godine 1958. na javnom vijećanju u crkvi sv. Petra u Rimu pročitan je pred papom Ivanom XXIII. molba da se otvori apostolski postupak, što je i postignuto 1963. godine. Iste

Sv. Leopold Bogdan Mandić zaštitnik je Dubrovačko-neretvanske županije

godine Mandićev grob je premješten u padovanski kapucinski samostan u kapelu pored njegove sobice - ispovjedaonice. U dva navrata (1966., 1976.) izvršeni su kanonski pregledi Mandićeva tijela i ustanovljeno da je tijelo neraspadnuto i sačuvano u svim svojim dijelovima, da bi 2. V. 1976. papa Pavao VI. službeno proglasio Leopolda Mandića blaženim.

Iduće godine generalni postulator kapucinskog reda o. Bernardino da Siena podastire Svetom zboru za proglašenje svetaca molbu da se nastavi s postupkom za proglašenje svetim bl. Leopolda Mandića. Naposljetku, dana 16. X. 1983. papa Ivan Pavao II. je na Trgu

Sv. Petra u Rimu svečano proglasio blaženog Leopolda Mandića svetim. Možda najljepšu - i za Hrvate u mnogo čemu proročansku - ocjenu života i djela Leopolda Mandića izrekao je u rodnom Krašiću davne 1959., godinu dana prije svoje smrti, hrvatski kardinal **Alojzije Stepinac**: "... kada dođu (a sigurno će doći) bolji dani, divan lik oca Leopolda Mandića bit će siguran vodič k miru srdaca i duša u Bogu, jer on je znao, kao jedan od malobrojnih ljudi našega vremena, ulijevati preko ispovjedaonice Božji mir u ljudska, žalosna i patnjom slomljena srca".

dr. sc. Lovorka Čoralić

VIJESTI IZ VELEPOSLANSTVA

27.04.2007. sve hrvatske udruge su dobile javni poziv za kandidiranje projekata za odobrena sredstva od MVPEI RH.

Udruge su morale raditi aplikaciju projekata prema dostavljenom obrascu. Uz projekt je trebalo dostaviti sve relevantne podatke i dokumentaciju udruge. Prispjele projekte razmatra Povjerenstvo i donosi odluku za raspodjelu 16.000 eura.

24.05.2007. održan je sastanak Povjerenstva u prostorijama Gospodarske komore u Kotoru. Na sastanak su pozvani predstavnici svih hrvatskih Udruga. Rok za podnošenje prijava produžen je za sedam dana.

Veleposlanik Republike Hrvatske u Crnoj Gori dr. **Petar Turčinović** kazao je 05.06. 2007. za Hrvatski glasnik da su svi dobili šansu za dopunu projekata, i da će se Povjerenstvo sastati idućeg tjedna.

* * *

Rezultati sastanka premijera Hrvatske i Crne Gore, **Ive Sanadera** i **Željka Šturanovića**, su nova sredstva za obnovu crkve Sv. Eustahija – od Hrvatske 100.000, Crne Gore 50.000 eura. Najavljeno je i povećanje iznosa predviđenog za hrvatsku manjinu u Crnoj Gori na 500.000 kuna (oko 70.000 eura).

Traži se modalitet sa ministrom obrazovanja o stipendiranju studenata, za dvadeset Crnogoraca u Hrvatskoj i deset Hrvata u Crnoj Gori.

* * *

Razgovori o izgradnji Hrvatskog kulturnog centra u Podgorici, gdje će biti smješteno veleposlanstvo, poslovni i kulturni centar, teku veoma uspješno, nakon što je odobrena ekskluzivna lokacija preko puta Ambasade SAD.

* * *

U Generalni konzulat Republike Hrvatske u Kotoru uskoro će stići novi generalni konzul, **Božo Vodopija**. Crnogorska strana izdala je suglasnost.

* * *

U Veleposlanstvo RH u Podgorici stigao je novi diplomat, **Dubravko Žirovčić**. Početkom idućeg mjeseca očekuje se dolazak ostalih djelatnika Veleposlanstva.

* * *

U tijeku su pripreme za proslavu Dana državnosti Republike Hrvatske.

Sa sastanka u Budvi

Hrvatsko crnogorski savjet organizirao niz susreta u pripremi dokumenta o položaju manjina

Za bolji status

Hrvatsko crnogorski međudržavni savjet, na čijem je čelu **Veljko Bulajić**, sastao se 27. travnja u Kotoru sa predstavnicima hrvatske zajednice u Crnoj Gori, radi pripreme dokumenta o utvrđivanju položaja hrvatske nacionalne manjine u Crnoj Gori, kao i crnogorske manjine u Hrvatskoj.

Zapravo je to početak pisanja teksta koji će najkasnije za dva mjeseca, nakon niza razgovora u Crnoj Gori i Hrvatskoj, usaglašavanja i

Susret sa Mesićem

Hrvatski predsjednik **Stjepan Mesić** sastao se u 29. svibnja u Budvi s predstavnicima crnogorskih Hrvata, na inicijativu predsjednika Međudržavnog vijeća Hrvatske i Crne Gore **Veljka Bulajića**. Po okončanju konferencije šefova država JI Europe koja je bila posvećena odnosima EU i regije, predstavnici stranke i udruga obavijestili su Mesića o svojim problemima u čijem rješavanju bi mogla pomoći hrvatska država.

Predsjednica Hrvatske građanske inicijative **Marija Vučinović** izjavila je da je u tijeku izrada novog crnogorskog ustava i da Hrvati očekuju da će dobiti status manjine s osiguranim bar jednim mjestom u crnogorskom parlamentu.

Hrvati nadalje očekuju pomoć u izgradnji dviju zgrada - Hrvatskog doma u Tivtu i Kotoru, da ne budu diskreditirani kod povrata imovine, uvođenje liberalnijeg režima prelaska granice na Debelom Brijegu, vraćanje PDV-a kad kupuju u Hrvatskoj, te lakši i jeftiniji postupak dobijanja hrvatskih dokumenata.

Razgovoru s Mesićem, kojem je bio nazočan veleposlanik Republike Hrvatske u Crnoj Gori dr. **Petar Turčinović**, sudjelovao je i kotorski biskup **Ilija Janjić**, novi član Savjeta **Ognjen Dragović**, **Mato Marović** i **Vladimir Medović** ispred HGI, predstavnici udruga **Pavle Jurlina**, **Mato Krstović**, **Zlatko Vučinović** i **Nikola Dončić**.

odobranja predsjednika dvaju država i vlada, kao međudržavni sporazum biti predat Evropskoj uniji.

- Došli smo da utvrdimo probleme hrvatske nacionalne manjine u Crnoj Gori i definiramo prijedloge, kazao je Bulajić i dodao da je u prethodnih nekoliko dana imao optimistične i konstruktivne razgovore sa **Mesićem**, **Sanaderom**, **Šturanovićem** i **Vujanovićem**.

- Do sada ovdje nisu ostvarena manjinska prava u mjeri u kojoj to Evropa traži. Možda je bolja organiziranost Crnogoraca u Hrvatskoj doprinijela njihovom mnogo boljem statusu nego što ga imaju Hrvati u Crnoj Gori.

Bulajić je naglasio da u crnogor-

skoj vladi postoji zainteresovanost da se poveća fond za djelovanje hrvatske nacionalne manjine.

Prvi je govorio biskup kotorski **Ilija Janjić**.

- Granice kotorske biskupije su granice zapadne kulture. Naša autohtona manjina ima veoma bogatu prošlost, stekla je ogromno kulturno blago - 140 crkava i drugih objekata; kamenje govori o našoj prisutnosti na ovim prostorima.

Ne treba se nikada bojati malenkosti, ako se vjeruje u prisutnost duha i svega onoga što proizvodi.

Kao probleme koje treba riješiti Janjić je istakao:

- Mladi katolici ne mogu da slave Božić. Školski praznici treba da budu od 24. prosinca. Država

mora da se uključi u obnovu kulturne baštine. I naša matica Hrvatska treba više da se angažira, da otvori fond za tu namjenu. I na kraju, da kažem da je apsurdno da svećenici Kotorske biskupije, kojih je malo, nemaju zdravstveno i penziono osiguranje, istakao je biskup.

Izaslanik Vujanovića **Sonja Tomović Šundić** kazala je da na fonu univerzalnih vrijednosti nema razloga za nerazumijevanje.

- Ono što pripada Hrvatima u Boki, pripada i Crnoj Gori, i Hrvatskoj, i Evropi; jer to smo ugradili u duh Evrope.

Akademik prof. **Vojislav Nikčević** govorio o istorijatu društva Ivan Mažuranić sa Cetinja.

Predsjednica Hrvatske građanske inicijative **Marija Vučinović** je govorila kakav je bio doprinos stranke stvaranju nezavisne Crne Gore i istakla da usvajanje Zakona nije bio uvjet da Hrvati izađu na referendum. Sada je šansa da se preko zastupnika u parlamentu ta odredba opet nađe u Ustavu, istakla je Marija Vučinović.

Oštro je napala Gospodarsku

Novi članovi Savjeta

U Hrvatsko građansko društvo Crne Gore stigla je obavijest Hrvatsko-crnogorskog međudržavnog savjeta da je crnogorski predsjednik **Filip Vujanović** dao suglasnost da se pored već imenovanih članova Savjeta iz Crne Gore imenuju i **Marija Vučinović**, **dr. Ivan Ilić**, **Ognjen Dragović** i **Ruždija Tuzović**.

Sa sastanka u Kotoru

komoru.

- Komunikacija sa Gospodarskom komorom je na niskom nivou, skoro zanemariva. Stranka mora biti upoznata sa time koja poduzeća iz Hrvatske dolaze u Crnu Goru, da se preko nje zapošljavaju Hrvati odavde. Nedavno je u Tivat došla jedna hrvatska firma, a nitko nam se nije obratio, da posredujemo u zapošljavanju, navela je predsjednica HGI.

Predsjednik udruge Hrvatski dom 1893. **Nikola Dončić** ocijenio je da je novi ustav gori od Miloševićevog, i da će njegova NVO pokrenuti akciju da se Hrvati spomenu u preambuli.

Sastanku je u ime HGD prisustvovao član Upravnog odbora **Slobodan Vičević**.

- U Ustav treba vratiti rješenja iz male povelje; vratiti zakon o zagaraniranom mandatu donesen prije referenduma, istakao je Vičević. On je govorio o tome da, pored svih obećanja, nije osiguran prostor; da nastava na hrvatskom jeziku treba da se fakultativno uvede u školski sistem, donese sporazum o razmjeni studenata...

Marija Nikolić ispred HKD Gornja Lastva kazala je, između ostalog, da je problem u tome što ima previše udruga i tražila da se

u izbor poslanika uključi širi broj pripadnika hrvatske zajednice.

Zlatko Vučinić, predsjednik NVO Hrvatski info razvitak, odgovorio je da to što ima mnogo udruga „nije nikakav problem“, i da bi sve trebalo da uđu u stranku pa da biraju poslanika. Problem Hrvatskog doma, opet, lako je riješiti, samo treba naći novac.

Sastanku je bio nazočan veleposlanik Republike Hrvatske u Crnoj Gori dr. **Petar Turčinović** sa

suradnicom **Mirjanom Pušić**.

Nakon sastanka priređen je prijem kod gradonačelnice Kotora **Maje Čatović**.

Bulajić je kazao da je veoma zadovoljan i da EU mogu poručiti da se ide naprijed, da će se desiti nešto veoma lijepo što će biti primjer u regionu, a Turčinović je istakao da se priprema Sporazum koji će još više poboljšati status Hrvata u Crnoj Gori. **T. P.**

Biskup Janjić, Bulajić i Čatović

Nikolić nezadovoljan načinom na koji nacrt novog Ustava tretira oblast manjinskih prava

Veliko ništa za manjine

Ustavni odbor Skupštine Crne Gore 28. svibnja okončao je javnu raspravu o nacrtu novog Ustava. Iako se još ne zna koliko će brojne primjedbe i sugestije na prvobitnu verziju najvišeg pravnog akta, koje su u proteklom periodu pljuštale sa svih strana, na kraju i promijeniti nacrt, evidentno je da politički predstavnici manjinskih naroda već sada nisu ni najmanje zadovoljni.

Ovakav kakav je sada, nacrt novog Ustava Crne Gore za manjinske narode je lošiji i od rješenja koje predviđa aktualni Ustav iz 1992. koji je tadašnja (a u najvećem dijelu i današnja) crnogorska vlast donijela na krilima Miloševićevog velikosrpstva. Nacrt novog Ustava u kojem „turbo-crnogorski“ dio sadašnje vladajuće garniture pokušava zakonski normirati nešto što nazivaju „crnogorskim identitetom“, pitanje unapređenja manjinskih prava sukladno najnovijim međunarodnim standardima potpuno je stavio u posve drugi plan pred primarnim ciljem navodne ustavne obrane „nejake mlade crnogorske države“.

Poruke gotovo svih političkih prvaka manjinskih naroda u Crnoj Gori to potvrđuju – većina predstavnika Albanaca i Muslimana –Bošnjaka već je

Većina predstavnika Albanaca i Muslimana –Bošnjaka već je najavila da im ne pada na pamet u parlamentu glasovati za ovakav nacrt Ustava jer manjinama ne garantira gotovo ništa, osim vrlo načelno samo u dva člana

eksplicitno najavila da im ne pada na pamet u parlamentu glasovati za ovakav nacrt Ustava jer manjinama ne garantira gotovo ništa, osim vrlo načelno samo u dva člana.

- I pored mog ogromnog truda u Ustavnom odboru, država Crna Gora oličena u jednoj „vidljivoj-nevidljivoj“ većini u Ustavnom odboru, koja je čini mi se, već zacrtala što i kako može ili smije biti u njega „ugrađeno“, hrvatsku političku snagu u njoj očigledno opet samo promatra u proporciji sa našim današnjim brojem u Crnoj Gori. Ona dakle, zanemaruje povijesne razloge ovako našeg malog broja, iako ih dobro zna. Ona isto tako, očigledno zanemaruje našu ogromnu kulturnu baštinu koju smo u nju unijeli, iako i to dobro zna. Većina u Ustavnom odboru također zaboravlja i našu punu

građansku lojalnost koja joj je također dobro poznata, te umjesto da jasno i bez dileme sve to pozitivno diskriminira, mi ne dobivamo takve signale, komentira za „Hrvatski glasnik“ zastupnik HGI u Skupštini Crne Gore **Božo Nikolić**. On je i jedini hrvatski politički predstavnik u crnogorskom parlamentu u koji je HGI ušla nastupajući u koaliciji sa crnogorskim vladajućim strankama DPS i SDP, a član je i Ustavnog odbora.

Ističući da je takav dojam ponio iz dosadašnjeg rada na pisanju Ustava, Nikolić kaže da se Hrvati, ukoliko i u krajnoj verziji ustavnog teksta izostane tzv. pozitivna diskriminacija manjina „opravdano plaše dalje asimilacije“.

- Jedina brana od te pošasti (ali samo jedna), jeste da u Crnoj Gori u prvom redu budemo tra-

Nikolić

jno politički prepoznati. U protivnom, moglo bi nam se desiti da u skoroj budućnosti budemo samo fosilni ostaci u neakvim staklenim muzejskim kutijama, poručuje Nikolić, priznajući da su rješenja o pravima manjina u nacrtu Ustava koji je i on pisao, daleko ispod onih iz tzv. Male povelje SCG, na čijoj primjeni insistira međunarodna zajednica. No, po njemu, opet je krivica za to većim dijelom na strani oporbe, a ne vladajućih stranaka sa kojima je HGI u koaliciji i koje svojom glasačkom mašinerijom na kraju o svemu odlučuju.

Tamo neki član 15...

- Bilo je obećano Savjetu Europe kao četvrti minimalni princip, da će novi Ustav osigurati najmanje isti nivo zaštite manjinskih prava koji je postojao i u tzv. Maloj povelji SCG gdje je postojalo čitavo poglavlje (III) odnosno 11 članova (od člana

47. do člana 57.), a bilo je govora i o dopuni tih prava iz okvirne konvencije jer zemlje potpisnice su u obvezi punog poštivanja svih međunarodnih standarda iz ove oblasti. Treba napomenuti da su manjinska prava figurirala u radnoj verziji Ustavnog odbora do pred sam kraj rada na nacrtu Ustava, da bi nakon prijedloga predsjednika Skupštine **Ranka Krivokapića** i formiranja tzv. tehničke komisije koju je vodio poslanik **Dragan Šoć**, prava manjina bila samo spomenuta u općim odredbama u članovima 7. I 15. Podsjetit ću, Šoć je član Ustavnog odbora iz Narodne stranke i poslanik koji je pred Ustavnim sudom oborio ona dva člana Zakona o manjinskim pravima koji su garantirali direktnu zastupljenost manjina u Skupštini RCG, ističe Nikolić dodajući da "stoga i ne treba biti čudno zašto se alternativa HGI „zastupljenost, našla kao alternativni član 70.”.

-Tek eto, da negdje bude. I nije ih mnogo briga za tamo neki član 15. Okvirne konvencije o ljudskim pravima, posebno za tumačenje tog člana u vezi sa pravom direktnog zastupanja manjina u političkim životu zemlje, rezimira Nikolić, dodajući da je on bio u polovici Ustavnog odbora koja se pridružila mišljenjima međunarodnih eksperata Savjeta Europe, OESC-a, Venecijanske komisije i EAR-a, na okruglom stolu krajem travnja, da prava manjina u nacrtu novog Ustava "nisu osigurana na odgovarajući način i da su samo okvirnog karaktera, te da ih treba jasno utvrditi u posebnom poglavlju Ustava".

- Da budem jasniji, citirat ću alternativu HGI u nacrtu Ustava – "Pripadnicima manjina jamči se pravo na autentičnu zastupljenost u Skupštini Crne Gore, organima državne vlasti, lokalne samouprave i javnih službi. Zakonom će se urediti način ostvarivanja tog prava". Smatramo

da je ovakva ustavna norma čista i jasna, da stvara ustavni osnovu za kasnije zakonsko rješenje direktne zastupljenosti ako se hoće izbjeći getoizacija manjina koja bi bila čista diskriminacija. To se posebno odnosi na manjine koje nisu nigdje u Crnoj Gori većina ni na lokalnoj razini. Samo to bi bilo pravično rješenje.

U HGI smatramo da moramo imati pristup u najviše državne organe, te da se to ovim Ustavom mora osigurati. Naravno, ne mora ova norma biti u ovakvoj formi, može biti i drugačije formulirana, ali svakako mora osigurati takav prolaz - pa konačno, eto prilika toj većini da postupi onako „markomiljanovski”, zaključuje Božo Nikolić.

Skretanje sa puta

Sve su, međutim, prilike, da crnogorskoj vlasti Marko Miljanov kao simbol pravednog i viteškog odnosa jačeg prema slabijem nije ni na kraj pameti - to je uostalom, do sada dokazala nebrojeno puta u praksi osvrćući se na “male i slabije” samo onda kada je to bilo u njihovom interesu. Svi se još sjećamo pomalo degutantnih propagandnih spotova iz vremena referendumske kampanje kada su mladi i nasimijani ljudi u narodnim nošnjama svih crnogorskih “većina i manjina” ulazili u zajedničko kolo za svoju zajedničku državu. Ona je nedugo potom i stigla, ali se u bučnom radovanju pobjednika, koje evo traje i do dan danas, nekako izgubio eho onih silnih predreferendumskih obećanja manjinskim narodima da će samostalna Crna Gora biti zajednička kuća po mjeri svih njenih žitelja. Iako su DPS i SDP proklamovali da prave Ustav građanske države, sami sebe su demantirali već u preambuli nacrtu novog Ustava koja eksplicitno spominje samo “istorijsko pravo Crnogorskog naroda i prava ostalih autohtonih naroda i građana na slobodnu državu Crnu Goru”, ali ne imenuje te ostale „autohtone narode“.

- Ako bi preambulu nacrtu Ustava uzeli kao pravi propis, što bi u pravilu kod najvažnijih akata kao što je Ustav to svakako trebala biti, pa ako je to dio akta -Ustava u kojem se iznosi cilj akta i njegova osnovna načela, a koja prethode konkretnim propisima koje akt sadrži, onda HGI smatra da bi preambulu ovog nacrtu Ustava trebalo preformulirati najmanje u prvom stavu. Zapravo, čini nam se da već od same preambule počinje jedno nesuglasje u pogledu samog modela nacrtu Ustava. Zašto onda forsirati čisti-školski građanski model kada si u samoj preambuli, od prvog stava, nekako skrenuo sa tog puta. To mi pomalo liči na nešto tipa „građanski će biti onoliko koliko to ja želim”. To nije dobro!, poručuje Nikolić, naglašavajući da specifičnim okolnostima u crnogorskom društvu može mnogo više odgovarati i neki specifični, kombinirani građansko-nacionalni model Ustava, kakvi postoje u pojedinim europskim državama.

Zastupnik HGI smatra i da naši ustavopisci nisu u dovoljnoj mjeri primjenjivali dobra komparativna inozemna iskustva.

- Čuje se od neke većine u Ustavnom odboru da su se tokom izrade nacrtu pratila i komparativna rješenja. Jesu neka, ali ona koja su trebala biti ispraćena sa više pažnje i to ustavna rješenja Hrvatske, Slovenije, Mađarske i nekih drugih zemalja koje su manjinska prava dobro riješile, nisu u dovoljnoj mjeri ispraćena. Konačno, nije ni trebalo slijediti sve jer ni modeli ustava nisu isti, ali nažalost, ni ono što se zaista moglo preuzeti nije preuzeto - rekao bih čak i iz čiste sujete nekih članova odbora, da ne kažem kompleksa manje vrijednosti, objašnjava Nikolić.

Više od lojalnosti

No, i pored svega toga, Nikolić i njegova stranka i dalje demonstiraju mnogo više od onoga što šefovi vlasti u Crnoj Gori vole nazvati “lojalnošću manjina

prema državi Crnoj Gori” - jedino je HGI, prije i mimo svih “procrnogorskih stranaka” tipa LPCG, SDP ili DPS, ozvaničila prijedlog da se u jednom od članova novog Ustava eksplicitno spomene i Crnogorska pravoslavna crkva. Hrvati dakle, htjeli to ili ne, preko svojih političkih predstavnika u Skupštini, i na ovom polju biju bitku u prvim redovima boreći se za nešto što ih se kao katolike, objektivno apsolutno ne tiče jer je to problem isključivo pravoslavne većine u Crnoj Gori i njihovog intimnog nacionalnog i vjerskog osjećaja. Ovakav svoj potez Nikolić, međutim, objašnjava potrebom da u novom Ustavu bude zaštićena sama Rimokatolička crkva (!)

- Alternativa koju smo predložili je izašla kao proizvod mišljenja - da je naša sveta Rimokatolička crkva toliko blaga dala Crnoj Gori da naprosto zaslužuje da se tu nađe. Bez tog blaga u kulturnom prostoru Crne Gore bila bi ogromna praznina, a nas je u Crnoj Gori ovako malo. Ako uzmemo da samo u Crnoj Gori imamo 179 sakralnih objekata, onakvu katedralu Svetog Tripuna, Gospu od Škrpjela itd. treba li zaista i još neki razlog? Neka mi ne bude zamjerena jedna usporedba: U Srbiji recimo, ima samo 204 crkava Srpske pravoslavne crkve, Kada smo tražili da u Ustav uđe naša crkva, smatrali smo da u ovom članu treba prvo imenovati „Crnogorsku pravoslavnu crkvu” za koju ne mislimo da ju je obnovila crnogorska policija, nego crnogorski narod i koju poštujemo i priznajemo. Razlog za to je na kraju, i po osnovu temeljnih ljudskih prava na slobodu vjere i slobodu vjeroispovijesti. Ne mislimo da će crnogorski Ustav biti ni više ni manje građanski ako se crkve u njemu imenuju, pogotovo što već u sljedećem članu postoji odredba da je Crna Gora sekularna država, pojasnio je Božo Nikolić.

Ovakva logika međutim, ima

najmanje tri manjkavosti – prvo, Rimokatoličku crkvu nitko nije sporio ni do sada, već ona eksplicitno figurira i u aktualnom Ustavu iz 1992. Drugo, ako se pravi Ustav građanske i sekularne države, u njemu uopće ne treba spominjati bilo koje crkve i vjerske zajednice jer su one u svakom normalnom i religijom “ne zatucanom” društvu, nešto što je ODVOJENO od države. Treće i najvažnije, nabrojanjem samo nekih vjerskih zajednica u Ustavu (u ovom slučaju CPC, SPC, Rimokatoličke crkve i Islamske zajednice), država u startu krši prava svih ostalih vjerujućih ljudi – jevreja, protestanata, adventista, budista i svih ostalih koji imaju neku drugu religiju, različitu od one koju država u svom Ustavu propisuje i priznaje.

Postoji doduše i još jedan, za Hrvate u Crnoj Gori ništa manje značajan razlog – zašto bi baš Hrvati i pored svega što su učinili za stvaranje ove države, a za uzvrat nedobivenog ničega u smislu poboljšanja njihovih manjin-

skih prava, morali biti baš prvi u borbi za još jedan “crnogorski nacionalni interes i simbol identiteta” ?

Nelogičnost postaje još uočljivija imajući u vidu i stav samog Nikolića da, ukoliko se ništa ne promijeni, Hrvatima prijeti “dalja asimilacija”. Odgovor na takvo stanje stvari, ponovno logički promatrano, trebao bi ići u sasvim drugom pravcu – umjesto još jednog “dokazivanja lojalnosti” preuzimanjem u svoje ruke političkog posla za koji DPS i SDP još nemaju smjelosti da ga lično urade, HGI bi napokon, trebalo da pokuša kapitalizirati svoj položaj. Aktualna crnogorska vlast počiva na većini od 41-og glasa u 81-članom parlamentu, a upravo taj 41-prvi i ključni glas daje joj HGI i zastupnik Božo Nikolić. Uostalom, i on sam već govori o nekoj “nevidljivo-vidljivoj većini” koja ga je preglasala u Ustavnom odboru, pa se onda neizbježno nameće i pitanje kojoj većini pripada HGI na plenumu u parlamen-

Za političku igru sa DPS i SDP “sa nešto manjim ulozima” HGI je na raspolaganju i situacija u Skupštini općine Tivat gdje glasovi njenih zastupnika također presuđuju. No, stvar po svemu sudeći, neće mnogo napredovati jer za takve političke manevre valja imati dosta hrabrosti ali i manjak respekta prema raznim (realiziranim ili ne) sinekurama u crnogorskoj vlasti. Opet stoga, valja očekivati “priateljske susrete” na relaciji Mesić-Vujanović ili Sanader-Šturanović, kako bi zvanični Zagreb Podgorici rekao ono što politički predstavnici ovdašnjih Hrvata očito ne umiju ili ne smiju.

- Od naše matice Republike Hrvatske očekujemo potporu u našim zahtjevima - pogotovo sada kada se ustavna rješenja konačno uobličavaju. Ne mislimo da bi to bilo miješanje u poslove druge države, već samo briga za svoju dijasporu, indirektno takav rasplet situacije nagovještava i sam Božo Nikolić.

Siniša Luković

Predsjednica HGI nezadovoljna što nijesu dobili obećana

mjesta **Samo spisak želja**

Osim što imaju probleme da svoje koalicijske partnere DPS i SDP natjeraju da poštuju obećano kada je zaštita manjinskih prava u pitanju, čelnici HGI suočeni su i sa problemom koji ilustrira koliko zapravo crnogorske vladajuće stranke drže do same HGI.

Predsjednica **Marija Vučinović** izrazila je nedavno nezadovoljstvo činjenicom da ni nakon devet mjeseci od parlamentarnih izbora u Crnoj Gori na kojima je HGI nastupila u koaliciji sa DPS i SDP, ta stranka nije od većih partnera dobila obećana mjesta u izvršnoj vlasti. Koalicijskim sporazumom HGI sa DPS koji su pred rujanske izbore lani potpisali Vučinovićeva i predsjednik DPS **Milo Đukanović**, bilo je predviđeno da HGI dobije jedno poslaničko mjesto u Skupštini Crne Gore u

kvoti koju osvoji DPS, što je i realizirano. Međutim, do danas nije potpisan očekivani aneks koalicionog sporazuma po kojem bi bila definirana i podjela izvršne vlasti, odnosno HGI ustupljena obećana dužnosnička mjesta u ministarstvima za zaštitu prava manjina, kulture i prosvjete, te u diplomatskoj mreži Crne Gore.

U međuvremenu smo imali pregovore sa čelnicima DPS u kojima nam je obećano da će se sporazum poštovati. Međutim, mogu reći da do danas od toga nije realizirano ništa osim što smo dobili parlamentarnog zastupnika, kaže Marija Vučinović.

Ona je objasnila da su HGI interesantna niža funkcionerska mjesta u ministarstvima za zaštitu prava manjina, kulture i obrazovanja, te u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Crne Gore u inostranstvu.

- To se trebalo prvo realizirati. Imamo obećanja da nas čekaju funkcionerska mjesta u Ministarstvu za manjine i Ministarstvu kulture, također i mjesto u diplomatskom predstavništvu, ali od toga za sada još nema ništa. HGI ima kvalitetan kadar za ta mjesta, kazala je Vučinović, dodajući da je od predstavnika DPS na pitanje kada će HGI dobiti obećano i dogovoreno, dobivala odgovor „da to samo što se nije realiziralo“.

Čekajući da se DPS smiluje, čelništvo HGI opet je dospjelo pod pritisak dijela svojih birača i simpatizera da napokon, na čistac istjera odnose sa crnogorskim vlastima kojima je hrvatska stranka do sada nebrojeno puta „išla uz dlaku“ i doprinosila realizaciji njihovih strateških ciljeva. To priznaje i sama predsjednica HGI koja kaže da su „intenzivirani pritisci na Predsjedništvo stranke da done-

semo jednu konačnu odluku“.

- Ukoliko se taj sporazum u jedno skorije vrijeme ne počne realizirati, sigurno je da ćemo na Predsjedništvu donijeti odluku o daljim koracima HGI vezano za koalicionu suradnju, istakla je predsjednica jedine političke stranke crnogorskih Hrvata.

Iako Vučinović najavljuje da će vrh stranke ubrzo morati razmotriti opcije koje mu stoje na raspolaganju, teško je očekivati da će HGI „izaći iz zagrljaja“ sa DPS i SDP. Naime, upravo na tom pitanju lani je puklo u vrhu HGI čije je aktualno rukovodstvo bilo spremno i da iz stranke izbacij svoje prijatelje-suosnivače HGI zato što su ovi imali rezervi prema novom savezu sa DPS i iskrenosti crnogorske vladajuće stranke.

Vučinović i njeni suradnici dakle, teško sada mogu, samo par mjeseci nakon što su na Saboru HGI dobili podršku za svoju politiku, napraviti radikalnan zaokret iako je i njima lično sve manje ugodno u situaciji gdje DPS i SDP evidentno koriste HGI, a zauzvrat njoj i crnogorskim Hrvatima vrlo malo daju. Izgleda da su se rukovodstvu HGI polako počele o glavu „lomiti tikve“ koje su „sadili“ sa DPS, ali im je istovremeno i vrlo teško odvojiti se od onoga tko im je dao logističku podršku da unutarstranački sukob riješe u svoju korist te nekoliko sitnijih privilegija kojima se, nakon tek devet mjeseci, javnosti naklonjenoj HGI više ne mogu zamazivati oči pod isprikom da je to tek početak realizacije slogana „od sada i mi (Hrvati) se pitamo“.

Siniša Luković

KRONIKA DRUŠTVA

*U Podgorici 21.
travnja održana
Godišnja skupšti-
na HGDCG*

Dr. Ilić na čelu još četiri godine

VA

KRONIKA DRUŠTVA

Izabran novi Upravni odbor. Na konstitutivnoj sjednici 30. svibnja za predsjednika izabran na četiri godine dr. Ivan Ilić, a za sekretara društva Tripo Schubert

Ilić

Hrvatsko građansko društvo Crne Gore održalo je 21. 04. 2007. u Podgorici šestu godišnju skupštinu, koja je ove godine bila izborna. Članovi su birani delegatskim sistemom, tako da je od ukupno 1232 člana sa pravom glasa izabrano 123 predstavnika po principu jedan predstavnik na deset članova. Skupštini je prisustvovalo 92 predstavnika, koji su izabrali sedam članova Upravnog odbora i tri člana Nadzornog odbora Društva, a usvojeni su izvještaji o radu sa finansijskim izvještajem za prethodnu godinu, kao i projekti i program rada društva i finansijski plan za 2007. godinu. U Crnogorskom narodnom pozorištu nakon skupštine održan je koncert Brodosplita.

Novi članovi Upravnog odbora su: **Ivan Ilić** (86 glasova), **Tripo Schubert** (80 glasova), **Jdranka Vojičić** (77 glasova), **Marija Nikolić** (69 glasova), **Selma Krstović** (69 glasova), **Ljubinko Biskupović** (68 glasova), **Slobodan Vičević** (67 glasova). Nisu prošli: **Ljiljana Markić** (44 glasa) i **Ante Baković** (29 glasova).

Konstitutivna sjednica novoizabranog Upravnog odbora Hrvatskog građanskog društva Crne Gore održana je 30.05. 2007.

Za predsjednika izabran je na četiri godine dr. Ivan Ilić, a za sekretara društva Tripo Schubert.

Glasovanje

Upitali smo dr. Ilića o realiziranim projektima i planovima.

- Dvije stvari smo obećali i ostvarili. Prva je kontinuirani projekat "Hrvatski glasnik". Radi se o vrlo značajnom i jedinstvenom projektu koji se redovno i uspješno realizira. List izlazi u sve kraćim razmacima s ciljem da pređe u mjesečnik. Postaje kvalitetniji, obiluje raznovrsnim priložima, pojavljuju se polemički članci, širi se mreža suradnika i dopisnika, a uloženi su veliki napor da se obezbijedi kvalitetna sponzorska potpora. List se distribuira i preko dilera štampe i često se dešava da na nekim prodajnim mjestima bude rasprodat. Mislim da je važno da se nastavi ovakav tempo rada na Glasniku.

Druga je obezbjeđivanje komfornijeg i uvjetnijeg prostora

za rad Društva u Kotoru. Naša stara ideja i želja da se u Kotoru obezbijedi prostor za rad nekog Hrvatskog Doma ili HKC, u kojem bi svoje prostorije dobilo i naše Društvo, se pored odobravanja i tapšanja zvaničnika, rasplinjuje i postaje nejasna njena realizacija. Postojeći prostor u Starom gradu je postao pretijesan i nemoguć da se u isto vrijeme obavljaju 2-3 posla, što sve češće postaje slučaj, pa smo morali nešto drugo poduzeti. Konkurirali smo za prostor kod Direkcije za izgradnju Kotora i dobili u najam prostor na Zimskom bazenu, površine oko 50 kvadrata, u kojem opremamo knjižnicu sa čitaonicom i prostorom za sastanke i manje skupove, imamo još dvije prostorije gdje se nalazi ured administratora i redakcija Glasnika. Konačno ćemo javnosti ponuditi

donirane knjige, ilustracije, časopise, umjetnicke slike, fotografije, postere, poklone naših dragih i brojnih prijatelja i institucija. Zakup ovog prostora je dogovoren na rok od 5 godina, a u finansijskom dijelu je puno povoljniji od starog prostora.

HGDCG nije član Krovne udruge. Zašto?

- Početkom prošle godine, na inicijativu iz Generalnog konzulata u Kotoru, pokrenute su aktivnosti oko formiranja krovne udruge Hrvata u Crnoj Gori. Naime, u posljednje vrijeme je formirano 10- tak udruge s hrvatskim nacionalnim predznakom. I logično je bilo da se formiranjem KU stvori tijelo koje će koordinirati radom udruge, te biti filter u odobravanju projekata i raspoloživih finansijskih sredstava. Prihvaćen je prijedlog

KRONIKA DRUŠTVA

da naše Društvo formira radno tijelo koje će napisati Statut i pravilnik o radu buduće Krovne udruge.

Vrlo brzo javili su se suprostavljeni stavovi pojedinih predstavnika udruga ili pojedina. Kao predstavnik HGD na tim sastancima, bio sam u čudu jer sam predstavljao legitimne stavove Društva i UO, dok se pojedini svoje stavove formirali u datom trenutku, kako im se tada svidjelo. Vidjelo se brzo da na tom skupu ima malo onih koji predstavljaju udruge, a gro je pojedina iza kojih niko ne stoji. Mnogi nisu dostavili elementarne podatke o udruzi, kao npr. odluku o registraciji, statut, broj članova, potvrdu o osnivačkoj skupštini. U takvom konglomeratu je traženo da sve udruge kod odlučivanja o bitnim stvarima imaju isti glas. To je za naše Društvo bilo neprihvatljivo, tražio sam da se poštuje rejting, tj. koliko je neka udruga aktivna, koliko ima članova, koliko ima realiziranih projekata ili bilo što drugo što će poštovati rad. To nije prihvaćeno od većine prisutnih i mi smo među posljednjim napustili takvo koordinaciono tijelo koje je na kraju završilo formiranjem i registracijom Krovne udruge Hrvata u RCG formirane od 3-4 udruge. U stvari, to je još jedna NVO.

Od ovakvih događaja ogradili su se i u Generalnom konzulatu RH u Kotoru, a da je to stvarno tako potvrđuje i nedavno od strane Veleposlanika RH **Petra Turčinovića** formirano Povjerenstvo koje će na osnovu kandidiranih projekata, po usvojenim kriterijima, raspodjeljivati sredstva dobijena od Vlade RH za financiranje udruga u RCG, u iznosu od 16.000

euru. U Povjerenstvu su dva člana iz GK RH, jedan član iz Veleposlanstva RH u Podgorici i ja kao predstavnik HGD za koje u hrvatskoj diplomaciji u Crnoj Gori postoji službeni stav da realizira preko 80% projekata. Ovo je sigurno pohvalno čuti, ali isto tako predstavlja dodatnu obvezu.

Čini se da ne funkcioniše najbolje ni suradnja sa HGI?

- U protekloj godini nastojali smo uspostaviti dobru suradnju s nacionalnom strankom Hrvata u Crnoj Gori - Hrvatskom građanskom inicijativom, inicirali smo nekoliko sastanaka gdje smo nastojali naći zajednički interes. Smatramo da takvih interesa ima obostrano. Ne možemo se pohvaliti nekom pl-

odnom suradnjom. Mahom su naši dogovori ostali na papiru. Stalno se povlače repovi prošlosti koje ne mogu objasniti. Da li je to osjećaj inferiornosti, zavisti ili nečeg trećeg, ostaje nejasno.

U kontaktima nastojim objasniti da je naša udruga formirana prije stranke, da su članovi različitih političkih opcija i da je to naše bogatstvo što smo prepoznali da budemo članovi ovakvog Društva koje je puno učinilo u afirmaciji hrvatske nacionalne zajednice u Crnoj Gori. Isto tako, brojni članovi HGD su članovi i glasači HGI, ima ih i u središnjem odboru stranke i to poštujemo. Ali, dešava se da se u Baru npr. formira podružnica stranke s tri člana, a da naša brojna podr-

užnica o tome nije obaviještena.

Poslanik Hrvata u Skupštini RCG nije našao za shodno da nas posjeti, upozna o aktivnostima, posebno kad je riječ o izradi novog Ustava i zaštite prava nacionalnih manjina. Na moj civilizacijski komentar o Saboru stranke, dobijam odgovor od Predsjednice stranke u kojem se u stvari vidi sva geneza različitosti

(objavljeni u Glasnicima br. 26. i 27). No, i pored toga, uvijek smo za suradnju o bilo kojem pitanju u interesu za našu nacionalnu zajednicu.

Kako najbolje afirmirati Društvo i zajednicu ?

- U protekloj godini imali smo brojne kontakte i zvanične susrete sa zvaničnicima MIP-a RH,

HMI, Dubrovačko-neretvanske županije, gradova, učešće na Forumu manjina u Zagrebu... Posebno zaslužuje komentar sastanak delegacije našeg Društva u Zagrebu u MUP-u RH, s pomoćnikom ministra g-dinom Katićem i njegovim suradnicima, koji je dugo i brižljivo pripreman, a glavna tema je bila problematika rješavanja zahtjeva za prijem u hrvatsko državljanstvo koji su postali neobično dugi, bez objašnjenja, pa su se počele često dobijati i odbijenice. Detaljno smo elaborirali status naše nacionalne zajednice u Crnoj Gori, razloge zahtjeva za prijem u državljanstvo, u tom bili uvjerljivi što svjedoče događaji nakon toga, jer se znatno ubrzao postupak rješavanja zahtjeva, a neki koji su odbijeni

u ponovnom postupku su dobili pozitivna rješenja. I ovo je vrlo afirmativno za Društvo jer se pokazuje briga za pojedinca. Rješavanjem nekih osobnih problema i sudbina možemo afirmirati Društvo.

Što dalje?

- Aktivnosti Društva su kontinuirane i gro se odnosi na održavanje i njegovanje istih. Nadamo se da će se zadržati nivo redovnih financijskih potpora od strane obje Vlade i resornih ministarstava, ali i na nama samima je da redovnim plaćanjem članarine pomognemo rad Društva. Postoje i neki novi, nama interesantni projekti koje ćemo nastojati realizirati.

Međutim, ne možemo se oteti

KRONIKA DRUŠTVA

utisku da je za mlade ovakav rad dosta nezanimljiv. U zadatak nam je da prije svega tu populaciju na neki način animiramo, uključimo u rad, prepoznamo projekte interesantne za njih i dovedemo ih u Društvo. Svima su otvorena vrata za ideje i rad. Mislim da bi svako mogao prepoznati u kojem obimu može pomoći, biti kogačič nekog projekta, da u kuloarima ne bude priča da to rade samo neki Tripo, Marko ... T.P.

Književni petak u Zagrebu

20.04. 2007. na poziv i u organizaciji Ministarstva kulture Republike Hrvatske u Gradskoj knjižnici Grada Zagreba prof. dr. Milenko Pasinović i urednica Hrvatskog glasnika Tamara Popović govorili su o izdavačkoj djelatnosti, odnosno kulturnom stvaralaštvu Hrvata u Crnoj Gori.

Medijator tradicionalnog Književnog petka bila je viša stručna savjetnica Dunja Seiter-Šverko, a nakon izlaganja nazočni su Pasinoviću i urednici Glasnika postavljali pitanja vezana i za svakodnevni život i probleme

hrvatske zajednice u Crnoj Gori.

Posjet delegacije Splitsko-dalmatinske županije

24. i 25. 04. 2007. delegacija Splitsko dalmatinske županije posjetila je Hrvatsko građansko društvo Crne Gore. U delegaciji su bili župan Ante Sanader, zamjenik župana Luka Brčić, pročelnik UO za gospodarstvo Božo

Sinčić, članovi Odbora za iseljništvo Županijske skupštine: predsjednik Pero Škarica i članovi Ivanka Luetić Boban i Tomislav Alaupović. Susretu je ispred Generalnog konzulata RH u Kotoru bio nazočan konzul Anto Franjić. Goste je pozdravio i zahvalio na dobroj suradnji predsjednik HGDCG dr. Ivan Ilić, a o aktivnostima društva govorili su dopredsjednik Tripo Schubert, predsjednica Podružnice Kotor Edita Starović, potpredsjednik Podružnice Tivat Ivo Marić i tajnica UO Podružnice Podgorica Jadranka Vojičić.

Predstavljanje Dubrovačkog sveučilišta

10. 05. 2007. u prostorijama i u organizaciji Hrvatskog građanskog društva Crne Gore održana je konferencija za novinare na kojoj su predstavnici Dubrovačkog sveučilišta predstavili program rada i uvjete upisa za studente iz Crne Gore. Govorili su glavni tajnik Sveučilišta u Dubrovniku Dalibor

Ivušić, voditeljica službe za međunarodnu suradnju Natalia Stagl Škaro, voditeljica službe za marketing i izdavaštvo Marijana Lujo, gostujući profesor na Odjelu za komunikologiju Li En Pek iz SAD, posrednik u organiziranju mr.sc. Ivo Županović. Predsjednik Hrvatskog građanskog društva Crne Gore dr. Ivan Ilić je govorio i o programu nastupajućih Dana Hrvata iz Crne Gore u Dubrovniku.

Bokeljska priča u Dubrovniku

11, 12, 13. 05. 2007. u povodu proslave Dana Dubrovačko-neretvanske županije u Dubrovniku je održana manifestacija Dani Hrvata iz Crne Gore pod

zaštitnika. Proslavi je prisustvovalo izaslanstvo Hrvatskog građanskog društva Crne Gore, Tripo Schubert i Ljubomir Biskupović. Tom prilikom položili su vijenac u spomen na sve poginule za Domovinu.

Dani Podgorice u Zagrebu

24-25.05.2007. delegacija Hrvatskog građanskog društva Crne Gore: predsjednica podružnice Podgorica dr. Svjetlana Zeković, dopredsjednik dr. Mihailo Kuliš i urednica Hrvatskog glasnika Tamara Popović, na poziv gradonačelnika glavnog grada Crne Gore Miomira Mugoše, bila je sudionik manifestacije Dani Podgorice u Zagrebu.

predsjednika izabran je na četiri godine dr. Ivan Ilić, a za sekretara društva Tripo Schubert.

Na sastanku su razmatrani financijski izvještaj za ožujak i travanj, izvještaj o kandidiranim projektima na općinskom i republičkom nivou, kao i na natječaj Ministarstva vanjskih poslova RH. Ukupno je kandidirano deset projekata.

Posebna tema bio je izvještaj o uspješno realiziranom projektu Dani Hrvata iz Crne Gore u Dubrovniku - Bokeljska priča.

Čestitka u povodu Dana Zagreba

30.05. 2007. u povodu Dana Grada Zagreba Hrvatsko građansko društvo Crne Gore uputilo je čestitku gradonačelniku Milanu Bandiću i svim građanima Zagreba, sa željom da ovaj dan proslave u dobru i zadovoljstvu, te da nadolazeći dani donesu boljitak i prosperitet u razvoju grada Zagreba i cijele regije.

Sačuvati crkvu sv. Nedelje

Dr. Milenko Pasinović obratio se Hrvatskom građanskom društvu Crne Gore sa prijedlogom da se pokrene inicijativa o zaustavljanju prodaje vojnog kompleksa bivše kasarne Orjenski bataljon u Kumboru, na kom se nalazi crkva svete Nedelje, izgrađena polovinom XVII stoljeća na imanju konta Vicka Bujovića, Peraštanina.

- Crkvu je u periodu 1704-1709. fresko oslikao jedan od najvećih baroknih slikara sa prostora bivše SFRJ, Tripo Kokolja, takođe Peraštanin. Od 1884. do 1990. crkva je upisana u katastarskom operatu kao svojina Katoličke crkve. 1990.

nazivom "Bokeljska priča".

Konstitutivna sjednica Upravnog odbora

30.05. 2007. održana je konstitutivna sjednica novoizabranog Upravnog odbora Hrvatskog građanskog društva Crne Gore, nakon izborne Skupštine u Podgorici. Za

Dan Grada Omiša

16.05. 2007. proslavljen je Dan Grada Omiša i Blagdan sv. Ivana Nepomuka, njihovog

KRONIKA DRUŠTVA

upisana je kao vlasništvo JNA. Jedina u Crnoj Gori. Oštećena u zemljotresu, prepuštena je zubu vremena i zaborava, kaže, između ostalog, dr. Pasinović i istakao da smatra da je potrebno pokrenuti inicijativu za sprječavanje daljeg otuđivanja imovine Katoličke crkve u Crnoj Gori.

Inicijativa je podrška župniku don Benjaminu Petroviću, mještananu Zvonku Antunoviću i Kotorskoj biskupiji koji su pokrenuli to pitanje preko nadležnih organa.

Hrvatsko građansko društvo Crne Gore uputilo je inicijativu dr. Milenka Pasinovića Filipu Vujanoviću kao predsjedniku Republičkog savjeta za zaštitu prava pripadnika nacionalnih i etničkih grupa, crnogorskom premijeru Željku Šturanoviću, načelniku Generalštaba Vojske Crne Gore i Biskupskom ordinarijatu u Kotoru.

Raspodjela pelena

Projekt kojeg naše Društvo godinama realizira privodi se kraju. Ove godine Hrvatski crveni križ je donirao jednu manju količinu u odnosu na prethodni period. Zbog toga smo se opredijelili da pelene dodjeljujemo samo članovima Društva i njihovim obiteljima. Sve informacije na tel. našeg Ureda u Kotoru.

Seminar

Seminar za odgojitelje i učitelje pripadnika hrvatske nacionalne manjine u inozemstvu održat će se u Opatiji od 30.06-8.07.2007., a u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje iz Zagreba. IZ našeg Društva na seminaru će učestvovati prof. Aleksandra

Vuksanović iz Tivta i prof. Fani Serventi iz Lepetana.

Škola fizike

Ljetna škola fizike u Labinu se organizira od 24-30. lipnja 2007. u organizaciji Hrvatskog

fizikalnog društva iz Zagreba. Iz našeg Društva školu će pohađati Maja Milović, učenica 3. razreda gimnazije u Kotoru i Miho Ilić, učenik 2. razreda gimnazije u Kotoru, a sa njima će biti i prof., fizike Štefica Božinović.

Hodočašće u povodu sv. Dujma

25-26.05.2007. više od 180 hodočasnika iz Splita, Omiša, Solina,

K a š t e l a , Vrbovca, doputovalo je u Kotor u povodu slavljenja sv. Dujma, zaštitnika grada Splita u obnovljenoj crkvi sv. Dujma u Škaljarima kraj Kotora. U sklopu programa održan je koncert poznate glazbene grupe Hrvatskog katoličkog zbora Papa band iz

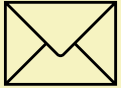

Solina u prepunoj katedrali sv. Tripuna. Posjetitelji su uživali u raznolikom repertoaru, od sakralne glazbe, preko modernih kompozicija, do najpoznatijih dalmatinskih klapskih pjesama. Nakon izvođenja kompozicije Vice Vukova «Bokeljska noć» doživjeli su prave ovacije. Ovu glazbenu grupu vode Maja Štrk i Hrvoje Mandić.

Drugog dana održano je Sveto euharistijsko slavlje ispred crkve Sv. Dujma., koje je predvodio msgr Ilija Janjić, kotorski Biskup, uz nadahnut propovijed župnika don Sanadera na temu dobra i zla.

Nakon mise Gradonačelnik Splita Zvonimir Puljić sa suradnicima posjetio je ured HGDCG na zatvorenom bazenu u Škaljarima, gdje je razgovarao sa predsjednikom dr. Ivanom Ilićem, Tripom Schubertom i Selmom Krstović. Razgovorima je prisustvovao i Josip Barlović, producent HRT.

HGDCG već šest godina veoma uspješno surađuje sa Županijom i gradom Splitom, pa je ovo bila prilika da se gosti upozna-

Imate riječ

Poštovana urednice Hrvatskog glasnika,

Drago mi je i dalje iščitavati stranice Hrvatskog glasnika, rekla bih da to činim od samih njegovih početaka, i Vama, urednice, poštovanje i podrška jer je s Vama Glasnik dobio novu svježinu...

Ujedno bih voljela da uvedete u časopis stalnu rubriku „Mjesta Bokokotorskog zaljeva“, u kojoj bi se mjesta Bokokotorskog zaljeva našla kroz kraće zapise – crtice iz prošlosti i sadašnjosti, a što bi za nas čitatelje koji volimo Boku i njezine ljepote, bilo zanimljivo.

Drugi prijedlog da, možda, u svakom broju Glasnika nađe mjesto i pokoja pjesma našega Viktora Vide (2003. obilježila sam ovdje, u Novoj Gradiški (Slavonija), zajedno sa sada već nažalost pokojnim don Brankom Sbutegom, 90. obljetnicu Vidina rođenja); mogle bi se tu naći, naravno, i pjesme Frana Alfrevića, Vjenceslava Čizeka i drugih kojima je Boka bila zavičajnost

(ljepota) ili domotužje...

Srdačno Vas pozdravljam

Profesorica Vjekoslava Bagarić
gimnazija Nova Gradiška

Dragi sugrađani i kolege,

Želim da pohvalim Hrvatski glasnik koji na sveobuhvatan i zanimljiv način piše o Hrvatima u Crnoj Gori i ljepotama Boke. Kako smo sugrađani, a forsiramo dobrim dijelom iste tekovine, nadam se da ćemo saradivati ubuduće. Za sada vas redovno čitam i želim da što redovnije izlazite. Žao mi je što nijesam prisustvovao Bokeljskoj priči u Dubrovniku, ali se nadam da ću o tome čitati u Glasniku. Vašoj pažnji preporučujem Caffè Montenegro, u kojem se nalazi moja reportaža o Danima Boke u Istri. Moći ćete je pronaći i na adresi www.caffemontenegro.info

Srdačan i lijep pozdrav, srećan rad

Miomir Maroš, RTCG

ODGOVOR

Zahvaljujem prof. Vjekoslavi Bagarić i kolegi Miomiru Marošu na podršci, i predlažem da ovu ponudu za suradnju realiziramo tako što će priloge za koje smatraju da bi bili zanimljivi našim čitateljima poslati na e-mail hgd-kotor@cg.yu ili popovictamara@yahoo.com Kontakt tel. redakcije je 00382 82 304 232 ili 00382 69 700720.

Ujedno pozivam sve čitatelje da se jave redakciji, daju sugestije, prijedloge, kritike...

S poštovanjem

Urednica Tamara Popović

TAKO SMO NEKAD ZBORILI

ATAKAT - napasti. „Atakao se đe mu nije mjesto“. „U toj svadi se njih dvojica atakaše“. „Svuđe po kući je atakala milja i cvijeće“.

BELVEDER-A - mjesto sa kojeg se pruža lijep pogled. „Šetaju na belveder“. „Kad se popne visoko, mi zborimo da se popeo na belveder“.

CERADA - nepromočivo platno, kišni mantil. „Obuci ceradu, pada kiša“. „Pokrij barku ceradom, viš da je sunce izašlo“. „Jesi stavio lame i škartoce preko cerade“.

DIŠPERAT SE - pasti u očajanje. „Dišperaće se kad čuje da mu je sin pao na godinu“. „Nemoj se dišperat, in ultimo će se sve dobro završit“.

GARANT - jamac. „Ja sam im bio garant, ali nijesu im isto dali kredit“. „Nijesam čeo bit garant, ni on meni nije čeo“. „Ja sam garant za kredit mojoj sinovični“.

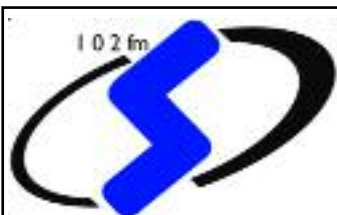
KAIN- umivaonik, lavor. „Napuni mi kain vruće vode da se umijem“. „Povedi dotura u kamaru da opere ruke, a kain ti je na lavaman“.

LAPIS - olovka. „Toka mi naoštrit lapis“. „Napiši mi u šporko lapisom pa ćeš poslije inđorstrom u čisto“.

NABANDAT - nakriviti, nagnuti. „Nabandaj taj ormarun, pa će ti lakše uljest kroz vrata“. „Panuće, dobro se nabandalalo“. „Viđi kako ide, što se nabanđao“.

PLAFON - strop, tavanica. „Koliki je visok, glavom udara u plafon“.

„Oburdala sam plafon u kuhinju, pa mi je meštar promijenio sve štuketine, inkartao je i udario je likadinu, pa je sad ki nov“.

SKALA RADIO

Kotor

Nezavisni radio, Stari grad,
Trg od oružja, 85330 Kotor

PREDSTAVLJAMO UDRUGE

Redakcija je prije nekoliko mjeseci uputila dopis svim udrugama da se predstave čitateljima Hrvatskog glasnika. Nažalost, i pored svih urgencija, do danas u našu redakciju nisu stigli odgovori. Jedini koji je to uradio je predsjednik Udruge Hrvatski dom 1893. čiji dopis prenosimo u cjelosti.

Hrvatski dom 1893.

Hrvatski dom 1893. utemeljen je daleke 1893. godine kao prva udruga sa hrvatskim pridjevkom u Boki kotorskoj, tadašnjem dijelu Dalmacije. Na dan Sv. Ćirila i Metoda, petog srpnja ove godine, kada se i slavi blagdan društva, obnovljen je njegov rad.

Shodno zakonskim odredbama Republike Crne Gore, obnovljeni Hrvatski dom 1893. registriran je kao nevladina organizacija, pri čemu je u samom nazivu, radi jasne povezanosti sa nekadašnjim društvom, dodata i godina njegovog utemeljenja.

Programski se sadržaji obnovljenog društva u cjelosti odnose na očuvanje hrvatske nacionalne svijesti, kao i na zaštitu i sprječavanje otuđenja

hrvatske kulturno – povijesne baštine u Crnoj Gori.

U realizaciju ciljeva Hrvatskog doma 1893. moći će, preko kvalitetnih projekata, učestvovati svi zainteresirani Hrvati iz Crne Gore, ali i inozemstva.

U Hrvatskom domu 1893. od Krovne udruge očekuje se stvaranje temelja za prevazilaženje animoziteta koji postoje među pojedinim hrvatskim udrugama, kako bi se Hrvati u Crnoj Gori ujedinili i, zajedničkim iskrenim i kvalitetnim naporima, obezbijedili primjenu međunarodne prakse u zaštiti prava manjinskih naroda.

Hrvatski dom 1893.

Nikola Dončić, predsjednik

Split Ship Management

Prepustite nama Vaše kormilo

Head Office - SSM House
Bokuljin put, 21000 Split
Tel + 385 21 558 558
Fax + 385 21 558 555
e-mail ssm@ssm.htnet.hr
websites www.ssm.hr
www.ssmtravel.com

Full/Part Shipmanagement for Ships & MegaYachts
Full/Part Crew Management and Crew Supply
Technical Supervision – Newbuild & Drydock Supervision
Pre-purchase & Condition Surveys – Vessel/Yacht Valuations
Ships Agency - Stores & Spare Parts Provision to Ships/Yachts
Commercial Management - Vessel/Cargo Brokerage
Professional Training for Seafarers & Yachting
IATA Travel Agency for Flights & Tourism

SPLIT

ROTTERDAM

WASHINGTON

MONTREAL

SINGAPORE

AUCKLAND

PUSAN

Konstruktor radi put Mioska-Kolašin

Sa potpisivanja ugovora

Željko Žderić, u ime konzorcijuma dvije kompanije iz Hrvatske i BiH, Konstruktor inženjering i Integral inženjering, i Veselin Grbović, direktor crnogorske Direkcije za saobraćaj, uz prisustvo crnogorskog ministra saobraćaja **Andrije Lompára**, potpisali su 29. svibnja Ugovor za izvođenje radova na rekonstrukciji dijela dionice Mioska – Kolašin.

Rekonstrukcija će trajati 11 mjeseci, a izvođači su obećali da će pokušati da završe posao do iduće turističke sezone.

- Nastojat ćemo da budemo "domaći", i da, iako dolazimo iz Splita, tokom planiranih radova iskoristimo sve ovdašnje resurse. Pokušat ćemo da i sa stipendiranjem studenata ojačamo situaciju ovdje i da radimo bez pomoći sa strane, rekao je Žderić.

Konstruktor će stipendirati osam studenata četvrte godine Građevinskog fakulteta i dva studenta Arhitektonskog fakulteta Univerziteta Crne Gore,

koji će ujedno imati priliku da se usavršavaju u Hrvatskoj.

Na tenderu su učestvovali i austrijske kompanije "Štrabak" i "Alpina", ali je ponuda konzorcijuma iz Splita, prema riječima, Grbovića, bila najbolja. Projektom čija je vrijednost 9,3 miliona eura predviđena je sanacija deset tunela, pet kosina i tri mosta. Na Babljoj gredi na ulazu u Kolašin, što predstavlja kritičnu tačku, bit će izgrađena galerija i treća saobraćajna traka.

Žderić je, odgovarajući na pitanje novinara, rekao da su primjedbe njegove kompanije na neki od ranijih tendera za izgradnju saobraćajne infrastrukture u "sudskoj proceduri".

-Što se ovog posla tiče, Grbović je jasno rekao da smo najpovoljniji i da smo zbog toga dobili posao, kazao je Žderić.

Prema riječima ministra Lompára, ni na jedan tender koji je raspisalo Ministarstvo saobraćaja nije bilo prigovora.

Zagrepečani grade dalekovod

Zagrebački Dalekovod gradit će 400 kilovoltni dalekovod između Tirane i Podgorice i pripadajuća vodna polja po sistemu ključ u ruke, odlučile su elektroprivrede Crne Gore i Albanije.

Ugovor će biti potpisan početkom srpnja nakon dostavljanja potrebnih garancija, a ukupno trajanje projekta je 24 mjeseca od dana uplate avansa.

Zagrebačka kompanija je na međunarodnom tenderu, za sve radove po sistemu ključ u ruke, ponudila iznos od 42 miliona eura.

Osim Dalekovoda ponudu su dostavili i njemačko-slovačke kompanije SAG i Elektrovod, prenijeli su hrvatski mediji.

Tendersku dokumentaciju je bilo otkupilo 14 evropskih kompanija specijaliziranih za izgradnju prijenosnih elektroenergetskih objekata.

Nakon uspješno okončanih pregovora o ugovornim odnosima između Operatora prijenosnog sistema KESH-OST iz Albanije i Elektroprivrede Crne Gore, zagrebačka kompanija dobila je obavještenje o prihvaćanju njene ponude.

Čestitamo Vam Dan nezavisnosti.

Uvijek sa srcem.

Još jedan autentični hrvatski proizvod na crnogorskom tržištu Croata u Podgorici

Otvaranjem reprezentativnog prodajnog salona „CROATA“ od 300 metara kvadratnih u ulici Slobode i performansom u Gradskoj kavani hotela Crna Gora u Podgorici, desetog svibnja, tvrtka Potomac i službeno je označila svoje prisustvo na crnogorskom tržištu. Ovaj značajni gospodarski pothvat ima i šire društveno i političko značenje, jer predstavlja jednu od prvih hrvatskih investicija u Crnoj Gori od njezina državnog osamostaljenja.

Na prijemu je bilo nazočno više od 300 zvanica iz javnog života Hrvatske i Crne Gore, predstavnici Veleposlanstva i Konzulata Republike Hrvatske u Crnoj Gori, bivši crnogorski premijer Milo Đukanović, predstavnici hrvatske zajednice u Crnoj Gori, brojni gospodarstvenici iz obje republike... U ulozi voditelja, na iznenađenje svih, pojavio se legendarni **Oliver Mlakar**.

Zanimljiva je priča o kravati, koja je dobila naziv od Croata, kako se na francuskom kaže Hr-

Bivši premijer Đukanović poznat kao ljubitelj kravata

vati.

Ratnik Ivica je sredinom 18. stoljeća prvi vezao crvenu maramu.

Iz potrebe da se hrvatski konjanici, branitelji u vrijeme Turaka, označe kao spretni ratnici, žene su im darivale crvenu maramu, da misle na njih. Ratnici su ih nosili tako sve do

Francuske.

U Francuskoj su tada generali i visoki časnici nosili visoke okovratnike. Primijetili su kako „Croate nose nešto lijepo oko vrata“ i predložili promjenu mode. Ispalo je tako da su Francuzi izmislili kravatu.

Svijet je bio iznenađen kada je **Marjan Bušić** s akademije Croatica ispričao povijest kravate.

Podsjetimo da je za vrijeme održavanja projekta Hrvatska priča u zaljevu svetaca u Kotoru i Tivtu ožujka 2005. bila postavljena zanimljiva instalacija na „morskim vratima“ grada Kotora. Po uzoru na istu postavljenu prije nekoliko godina oko Arene u Puli, autorica projekta **Lejdi Oreb** promovirala je kravatu kao autentični hrvatski proizvod.

Marama, kravate, prsluci, leptir mašne kuće Croata, s originalnim uzorcima, cijenjeni su i skupocjeni. Za 18. lipanj najavljeno je otvaranje još jednog prodajnog salona, u Budvi. **T.P.**

Oliver Mlakar iznenađenje večeri

Dani Podgorice u Zagrebu opravdali očekivanja

Uskoro let Podgorica-Zagreb

Dani Podgorice u Zagrebu, prema ocjeni gradonačelnika **Miomira Mugoše** i **Milana Bandića**, opravdali su sva očekivanja. Pokrenute su mnoge inicijative i postignuti dogovori koji treba da se realiziraju u narednom periodu.

– Posjeta je bila veoma sadržajna. Bez ikakvog kompleksa treba reći da od većeg i iskusnijeg treba učiti, rekao je Mugoša,

Zahvalnost

U delegaciji su, na poziv gradonačelnika **Miomira Mugoše**, bili i predstavnici Hrvatskog građanskog društva Crne Gore: predsjednica podružnice Podgorica dr. **Svjetlana Zeković**, dopredsjednik dr. **Mihailo Kuliš** i urednica Hrvatskog glasnika **Tamara Popović**.

Zahvaljujemo gradonačelniku i njegovim suradnicima na osobitoj pažnji koja nam je posvećena tijekom boravka u Zagrebu.

naglašavajući značaj Zagreba i Podgorice kao centara odlučivanja o sveukupnom životu u Hrvatskoj i Crnoj Gori. Mugoša i Bandić izrazili su očekivanje da će uskoro doći do uspostavljanja aviolinije između Podgorice i Zagreba.

– Nadam se da će naše nacionalne aviokompanije naći kompromis i rješenje da što prije profunkcionira avio-veza. Raspoloženje za to postoji sa obje strane, ali tu su biznis barijere jer naša nacionalna aviokompanija

ima preveliki vazduhoplov sa 105 mjesta, a za početak bi trebao manji, kazao je Mugoša.

U povodu manifestacije "Dani Podgorice u Zagrebu" u glavni grad Hrvatske doputovala je mnogobrojna delegacija glavnog grada Crne Gore. Cilj je bio, kako je kazao Mugoša, da se Zagrebu i Hrvatskoj prenesu duh i dah nove Podgorice.

– Zagreb je jedan veliki i složen sistem, kao i svaki glavni grad i njegova iskustva oko organizacije i transformacije javnog servisa, kao i oko infrastrukture, jako su

korisna za nas, posebno imajući u vidu neke naše objektivne kadrovske hendikepe koje imamo oko institucija koje se bave prostorno-planskom dokumentacijom. Dragocjena su nam posebno iskustva oko saobraćaja u mirovanju gdje je Zagreb napravio jedan značajan iskorak – kazao je Mugoša, napominjući da je Podgorica grad otvoren za suradnju.

Podgorica je predstavila svoje aktualne projekte i planove, a Zagreb je gostima predstavio iskustva na području gradnje

Mugoša i Bandić

javnih garaža, zbrinjavanja otpada, stanogradnje i mostogradnje. Predstavnici dva grada obišli su gradilišta dvaju podzemnih garaža – Tuškanac i Kvaternikov trg, novosagrađeni Domovinski most, kao i gradilište stanova za mlade porodice u Sopnici u Sevetama. Iskustva Zagreba vezano za pitanja restitucije i nekretnina također će, prema riječima Mugoše, koristiti glavnom gradu Crne Gore.

Mugoša i Bandić su na

svečanom prijemu u palati Dverce razmijenili prigodne poklone – umjetničke slike.

U okviru manifestacije u Muzeju umjetnosti i obrta otvorena je izložba slika Srđana Vukčevića, dok su u Jazz klubu "BP" koncert održali gitaristi Srđa Bulatović i Darko Nikčević. Dani Podgorice u Zagrebu završeni su predstavom podgoričkog Gradskog pozorišta „Novela od ljubavi“ koja je izvedena u teatru „Gavella“.

T. Popović

Književnicima trebala viza

Iako je bila najavljena u svim programima i pozivnicama, književna večer **Balše Brkovića, Andreja Nikolaidisa i Ognjena Spahića**, ključnih autora crnogorske proze, nije održana.

Na pitanje „Hrvatskog glasnika“ zašto je došlo do takvog obrta, dobili smo odgovor da su Brković, Nikolaidis i Spahić, dan pred polazak, javili organizatorima da ne mogu ići jer nemaju – vizu?! Točnije, kako nam je objašnjeno, jedan od njih nije imao vizu, a ostali su bili solidarni.

Prihvatili smo to objašnjenje. Ipak, ostaje nepoznanica kako je ostatak delegacije do Zagreba uspio da stigne - bez vize.

Visoka letvica za Bandića

Dobrodošlicu delegaciji iz Podgorice gradonačelnik Zagreba poželio je već na aerodromu. On je najavio da će uskoro Crna Gora u tom gradu dobiti prostor za svoje diplomatsko predstavništvo.

Podgorica je već osigurala jednu od najekskluzivnijih lokacija na obali Morače za buduću Hrvatsku kuću, rekao je Mugoša.

- Potrudit ćemo se da u kratkom vremenskom periodu osiguramo reprezentativan prostor za Hrvatsku kuću, odnosno za diplomatsko i privredno predstavništvo Hrvatske u Crnoj Gori. To će biti na najekskluzivnijoj lokaciji u kompleksu parka Kruševac, na desnoj obali Morače, pored mosta Junion bridž, kao još jedan znak sigurnog puta Hrvatske i Crne Gore u euro-atlantske integracije, kazao je Mugoša na konferenciji za novinare koju je po dolasku na zagrebački aerodrom održao zajedno sa Bandićem.

- Ja se, nažalost, ne mogu pohvaliti da smo mi našli lokaciju. Kolega Mugoša i prijatelji iz Podgorice su nam postavili letvicu visoko kada su nam našli prostor u najekskluzivnijem dijelu Podgorice. Sad su nas stavili u iskušenje i ni mi nećemo ići ispod tog nivoa. Digli su nam previše letvicu. No, dobro, ne predajemo se, riješit ćemo i mi to uskoro – rekao je Bandić.

Prijem u palati Dverce

Radovi učenika Hrvatske dopunske škole

Na literarnom natječaju "Zlatna ribica", kojeg organizira Hrvatska matica iseljenika, podružnica Rijeka, od pristiglih 340 radova hrvatske dopunske nastave u Europi i Americi ; pjesama, proze ili novinarskih radova, učenica Maja Krasan, 3.razred, Tivat, osvojila je drugu nagradu.
Učiteljica Maja Širola

IGROKAZI

Dan planete Zemlje 22. travanj

ŠUMA

Vjeverica: Gle onog čovjeka! Ruši drvo!

Sova: O ne, moja kuća....Srušena je.....

Vjeverica: Žao mi je, sovo draga. Ako nemaš gdje, imam jednu praznu sobu, primam te.

Sova: Hvala ti dobra vjeverice, prava si prijateljica.

Vjeverica: Jesi li ti vidjela tog čovjeka? On sebi ali i nama čini zlo.

Sova: U pravu si! Tako ima sve manje kisika . Ne razmišlja da će na taj način nestati čistog zraka.

Vjeverica: Ljudi bi trebali misliti i čuvati prirodu i nas životinje, a ne rušiti naše kuće i uništavati prirodu.

Ivana Vuksanović, 6.razred, Tivat

STVARALA SAM ČUDA

Kada je netko tužan ili bolestan, ja zamahnem štapićem i on bude sretan i odmah ozdravi. Postane zdraviji od svih drugih.

Pomagala sam ljudima, zamahivala štapićem, šetala i plesala. Neka baka bila je jako bolesna. Pozvali su me ljudi da joj pomognem. Kada sam zamahnula štapićem, svi su se začudili. Baka je bila ponovno zdrava! Ljudima koji nisu imali gdje da žive, gradila sam kuće. Stvorila sam mnogo lijepih i dobrih životinja, novo i mirišljivo bilje , a gradove uljepšala i uvećala.

Kada sam otvorila oči, tek tada sam shvatila da je to bio samo jedan divan san!

Maja Krasan, 3.razred, 9.godina,
HDŠ Crna Gora, Tivat

U ŠUMI

Vjeverica: (Došla izdaleka sva
uplakana)

Jao meni, čujte muke moje. Posjekli
drvo, dom moj.

Žaba: (Sve to sluša) Nisu muke tvoje
gore no moje.

Drvo: (prestravljeno) Sad znam propasti
moje, još malo otegnuti ću papke svoje!

Žaba: Moja bara prepuna je smeća.

Jučer su prošla djeca i ubrali ono malo,
što je moju baru krasilo, cvijeća.

Drvo: Imam ideju! Vjeverice dođi pod
krošnjju moju.

Žaba: Mogu sa tobom sada vjeverice ured-
iti baru svoju.

Antonio Maslovar, 6.raz, Tivat

RAZGOVOR U KANTI ZA SMEĆE

Cipela: Ajoj!

Olovka : Hej , vi jeste li dobro?

Cipela: Da, čini mi se da
jesam...Samo me nisu trebali baciti
na ovaj način u kantu za smeće.

Olovka: Zašto su vas bacilli?

Cipela: Mojoj sam vlasnici bila
tijesna. Nije me htjela dati mlađoj
sestrici već me bacila u ovu kantu.
Tu tako smrdi, fuj! A kada me kupila,
svima me pokazivala....

Olovka: Pa, I ja sam tako završila.
Dječak Marko kupio je novu olovku, a
mene je odbacio.

Cipela: To nije pošteno!

Olovka i cipela: Ipak su nas bacili u
kantu za smeće. Priroda je ostala čista.

Domenika Krasan, 6.razred, Tivat

KAKO JE COCA-COLA DJELOVALA NA ŽIVOT JEDNE RIBE

Riba 1 : Kako su ljudi smiješni! Stalno
pokušavaju da nas uhvate.

Riba 2 : Ja razumijem ljude, moraju i oni nešto jesti.

Riba 1 : Ali, ako ovako nastave da zagađuju more, svi
ćemo uginuti. Tada ni ljudi neće imati što da jedu. A ti
kao da žuriš da te uhvate!

Riba 2 : Ne žurim, ali mi ih je žao

Riba 1 : Sada dolaze ribari pa ti pusti da te uhvate. Ali, ja
neću! Idem u neko drugo i čistije more. Mislio sam da
imaš malo više mozga. Očigledno je ona koka kola što si je
popio pretvorila tvoj mozak u mjehuriće!

Riba 2 : Možda bi sve bilo drukčije da je onaj čovjek bacio
koka kolu u smeće umjesto u more. Bilo bi čišće i ljepše, a
mi ne bi trebali tražiti novi dom.

Vedran Janović, 7.r., Kotor

ŠTEDNJAK U KANTI ZA SMEĆE

Maslačak: Papirići, vrećice, smoki i lizalice?! Tako mi moje žute boje, ostao sam bez riječi!

Tratinčica: (Tratinčica uzdahnu) Ah! Jutros dok sam latice otvarala Ugazi me jedan gospodin fini Na list moj zeleni.

Maslačak: Ja svemu nađem svjetlu stranu. Trebat će nam ove maramice i salvete kada vrijeme ručku dođe!

Tratinčica: Evo, ljudi dolaze! Sada ćemo imati još više stvari; Već se bacaju žvake i bomboni!

Maslačak: (upita tratinčicu) Jedna stvar jasna mi nije... Zašto je onaj čovjek štednjak bacio u smeće?

Tratinčica: Sada mu više ne treba. U modi je brza hrana!

Maslačak: Ali, i tu ima dobra strana, nije ga bacio na nas!!!

Emra Radoničić, 7.r., Kotor

Dan majki 13.5.2007. MOJOJ MAMI

Bez moje mame dan je kao bajka bez sretnog završetka.

Kakav god ja bio, ona me voli i uvijek je uz mene.

Kada u njenim očima ugledam suzu, snažno je zagrlim.

Osmijeh moje mame za mene je kao sunčano i vedro nebo.

Marko Luković, 4.r., Tivat

BRANCINI I EKOLOŠKA KATASTROFA

Brancin I: Čujte i počujte dragi moji! Što li sve tamo stoji...

Brancin II: Što to govoriš, ti tamo? Kako dospjeti do tebe samo?

Brancin I: Slušajte sada ovu muku tešku. Ne znate kakvu ljudi naprav- iše grešku! Bili orada i ja pri luci i pri strašnoj mucu.

Brancin II: Ne zanovijetaj više moje milo nego kaži kako je bilo!

Brancin I: Ljudi tamo baciše olako smeće svakojako. Štednjak, televizor, hladnjak....

Brancin II: Rekoh vam ja, a vi mi ne vjerovaste! Bacam ja na ljude sada strašnu kletvu da više nikad ne bace ni jednu letvu!

Svi brancini: Nemoj tako kletve bacati više! I nama se onda loše piše.

Brancin II: Hoću, tako mi svih peraja! Stvoriti ću im strašnoga Straja! ... U taj čas, na iznenađenje svih, dođe vrhovni brancin.

Vrhovni brancin: Što to pričate?

Brancin II: Viši, ljudi su me naljutili!
Vrhovni brancin: Dođite sa mnom, vi moje male pišće, vodim vas sa sobom tamo gdje je čišće. Problema više neće biti, tamo ćete uživati!

Tripun Grgurević, 7.raz., Kotor

Povratak Vičevića

Slavni vaterpolista **Mirko Vičević** iz Kotora privodi kraju sportsku karijeru u Italiji i najavljuje povratak u Crnu Goru.

- Rado sam se odazvao pozivu da budem u crnogorskoj reprezentaciji. Mislim da ću karijeru nastaviti u Kotoru, u kojoj uložim, još ne znam, ali svakako ću uraditi sve da dugogodišnje iskustvo prenesem ovdje i pomognem razvoju vaterpola u Crnoj Gori, kazao je Vičević za Hrvatski glasnik.

Prema njegovim riječima, za razvoj ovog sporta nije dovoljna samo nesporno dobra tradicija i mnogo talenata. Osim gradnje bazena širom Crne Gore, treba u suradnji svih nadležnih institucija napraviti strategiju razvoja ovog sporta, ojačati sistem takmičenja, možda stvaranjem regionalne lige.

- Moja karijera je dugo trajala tako da sam prošao kroz sve reprezentacije

Jako mi je drago da sam i u ovoj zaigrao i da to krene kako treba, da to bude moj doprinos, dodao je on.

Mirko je počeo karijeru u sjajnoj ekipi

Mirko Vičević

Vaterpolo kluba Primorac iz Kotora, koja je osvajala zlatne medalje na svjetskim prvenstvima, olimpijadama, evropskim i mediteranskim prvenstvima. VK

Primorac trenirali su članovi njegove obitelji, koji su uspješno radili i u drugim klubovima širom zemlje i inostranstva, Pavle i Slobodan Vičević.

Mirkov
sin
Pavo

najmlađi je član Hrvatskog građanskog društva Crne Gore (učlanjen je odmah nakon rođenja). Već sada se dobro snalazi u vodi, i želimo mu da nastavi ovu sjajnu obiteljsku tradiciju.

Primorac šampion

Jedinu šampionsku titulu do sada Primorac je osvojio 1986, pod vodstvom Pavla Vičevića, pobjeđivši u posljednjoj utakmici ekipu Juga sa 11: 8. U toj ekipi igrao je Mirko Vičević.

Nakon 21 godinu, Primorac je ponovo šampion, i to je prva titula u nezavisnoj Crnoj Gori. Junaci utakmice su bili igrači o kojima smo pisali u ranijim brojevima Glasnika: Vjekoslav Pašković, Zdravko Radić, Draško Brguljan i Damir Crepulja.

Mirkov sin Pavo

*Benediktinska opatija Svete Marije Ratačke na rtu
iznad mora u zaljevu između Bara i Sutomora*

Svijetlo za one koji dolaze

Ikona 1443. prelazi u Bar

Uz ikonu tu je kripta s brojnim relikvijama, što je sve privlačilo hodočasnike iz bližih i daljnjih područja i to nižih i viših društvenih slojeva. Svi su oni rado dolazili i obilno darivali svojim zavjetima, novac za zamjenska hodočašća, predmete za crkvenu upotrebu, pa čak i testamentima svu svoju imovinu.

Pomorci svoje utočište nalaze u Blaženoj Djevici Mariji i znak svoje odanosti i zahvalnosti na povratku s putovanja donosili bi poklone iz cijelog svijeta. Osobito su se u tome isticali Dubrovčani i Kotorani. Oni koji nisu bili u mogućnosti sami putovati plaćali bi hodočasnike koji u njihovo ime i po njihovoj nakani hodočastili i to je vrlo česta pojava u ono doba.

Sve do 1443. godine, do ozbiljnih prijetnji od turskih provala, ikona je čuvana u Opatiji, a od tada prelazi u barsku katedralu sv. Juraja u Starom Baru. 1571. dolazi do pada Bara i tu se ikoni gubi trag. Postoji, međutim, tradicija da je ikona prenesena u samostan sv. Marije u Budvi.

Povijesno nije posve jasno kada su monasi napustili Ratac jer o tome postoje različiti izvori. Ivan Jovović u «Iz prošlosti Dukljansko-barske nadbiskupije» spominje 1532. godinu od koje monasi više ne žive aktivno u Opatiji «uslijed izmijenjenih historijskih okolnosti». On se poziva na tvrdnju drugog izvora da su monasi napustili Ratac i raštrkali se po drugim samostanima uz Jadransku obalu noseći sa sobom relikvije, knjige, dokumente i

druge dragocjenosti. Nakon njihovog odlaska Opatija služi kao obrambena utvrda mještanima sela Sušanj.

Postoji dokument u Venecijanskom arhivu iz 1574. godine koji svjedoči da benediktinci i dalje žive monaškim životom u svojoj Ratačkoj opatiji. Jedna mlatačka delegacija tamo nalazi priora i nekoliko benediktinaca. Pored toga što je 1571. godine samostan sv. Marije i veći dio njenih posjeda na području paštrovičke ravnice devastiran od turske vlasti, Opatiju su pogodili i drugi obli-

Ratačka je opatija važno hodočasničko središte na ovoj strani Jadrana. Ikona sv. Marije koja se u samostanskoj crkvi častila doprinijela je tome radi svoje popularnosti.

ci gubitaka npr. posjeda crkava u Praskvici i Dubovici koje su u nejasnim okolnostima dospjele pod upravu monaha istočnog obreda zajedno s prihodima što se vidi iz svjedočenja kotorskog plemića **Marijana Bolice** 1614. godine.

Povijesne su okolnosti dakle one koje u XVI. stoljeću od glasovite Benediktinske opatije čine običnu vojnu utvrdu. Vojske koje se ovdje izmjenjuju i zub vremena uzimaju svoj danak. Što nisu uspjeli razrušiti Turci i vrijeme dovršavaju Talijani u vrijeme II. svjetskog rata gradeći od samostanskog kamena bunkere za svoje topove.

Posljednji udarac ovom nekad monumentalnom mon-

aško-sakralnom zdanju, koncem pedesetih godina prošlog stoljeća, zadaje bivša JNA rušenjem obrambene kule.

Benediktinci su se povukli, njihov monaški život na rtu sv. Marije je zamro, a razrušeni zidovi su prekrili grobove onih koji su ih gradili, čija su tijela tu našla svoj počinak i mnogih koji su tu ostavili svoje živote. Samo još onaj tko će prići s poštovanjem i mirom u srcu čuti će njihovu molitvu i pjev u šapatu vjetra i kamena kojega priroda u prijateljstvu s vremenom zaogrće ruhom mediteranskog raslinja. I dok znanstveno istraživanje o povijesnim, kulturološkim i inim vrijednostima Opatije prepuštamo onima kojih je to zvanje, mi sebi i vremenu u kojem živimo postavljamo pitanje imamo li u sebi života i ljubavi za vrijedno i veliko, da oživimo Ratac koji je izvor i znak sklada života i ljubavi nama

vjekovima bio? Ostala je vjera i nada da dolazak na to sveto mjesto još uvijek donosi onu duhovnu korist kao nekad i da Sveta Marija stoji pred Svevišnjim i za nas ljude današnjeg vremena. Dok se ne razazna odgovor na postavljeno pitanje i dalje će vjerni hodočasnici mnogi i bos kilometre pješaćiti na Tijelovo i blagdan Velike Gospe, za njih će se, za nas i one prije nas tu na oltaru Gospe Ratačke i dalje slaviti Sveta misa, a svijetlo ovdje upaljene svijeće bit će predano onima koji dolaze nakon nas.

Don Pavao Medač

IN MEMORIAM

Fra Dinko Vlašić

Dana 19. svibnja 2007. u Franjevačkom samostanu Male braće u Dubrovniku, u 87. godini života, prešao je s ovoga svijeta u vječnost Fra **Dinko Vlašić**, dugogodišnji član samostana Svete Klare u Kotoru.

Svoje krsno ime Ante u redovništvu je zamijenio imenom Dominika, od milja Din-ko. Rođen je u najljepšoj vali na Svijetu u Veloj Luci na Korčuli.

Najljepše odlike koje je nosio jeste zahvalnost Bio je čovjek hvale i zahvalnosti. Zahvalnost rađa pažnju i poštovanje i onu čudnu povezanost i prisnost među ljudima. Njega se jednostavno moralo voljeti.

Uspomena na njega nije ni do danas izbljedila. Jednako tako ni godine provedene u Kotoru gdje je boravio od 1985. do 2002. Naš najužniji samostan je u njemu imao dostojnoga čuvara. Tu, u Boki kotorskoj, on je bolje upoznao bolnu razjedinjenost kršćanstva, a u biti iste vjere u temeljnim vjerskim istinama i sakramentima, kao i u pobožnosti prema Blaženoj Djevici Mariji. Stoga se je radovao znakovima ekumenskog približavanja koje je započeto od II Vatikanskog Sabora, te je i sam svojim malim, ali srdačnim riječima i postupcima pridonosio uzajamnom vjerničkom razumijevanju i poštovanju.

Počivaj u miru proplanka Danača uz škrape i mirise mora i borova. Počivaj zajedno sa onima sa kojima si dijelio svoj život, život vrijedan življenja i nasljedovanja. Bio si dobar boj vjere. Neka Ti nebeski otac bude nagrada.

Prof. dr Petar – Perica Brajković

U Kotoru je, nakon kraće bolesti, 5. svibnja 2007. g. preminuo Petar Brajković, jedan od osnivača Hrvatskog građanskog društva Crne Gore. Sahranjen je dva dana kasnije na Katoličkom groblju, uz prisustvo mnogih prijatelja iz Boke, Beograda i Zagreba i po izričitoj želji bez posebnog ceremonijala i govora.

Petar Brajković rođen je u Kotoru 2.10. 1945. g. od oca Mata, pravnik i majke Jelke, rođ. Vičević, domaćice. Završio je osnovnu školu i gimnaziju u Kotoru, Pravni fakultet u Beogradu, a poslijediplomske studije iz pomorskog prava kod

akad. Vladislava Brajkovića na Pravnom fakultetu u Zagrebu, gdje je i magistrirao i doktorirao. Čitav svoj radni vijek proveo je kao nastavnik na Višoj pomorskoj školi, pa Fakultetu za pomorstvo Univerziteta Crne Gore u Kotoru, u zvanjima od asistenta, preko docenta do redovnog profesora. Lična skromnost mu nije dozvoljavala da se prihvati najvećih upravnih dužnosti na Univerzitetu, ali njegov ljudski i nastavnčki kvalitet najbolje odražava

mišljenje studenata – od kada je u primjeni Bolonjska konvencija svake godine je proglašavan za najpopularnijeg profesora.

Peričin život bio je osmišljen u društvenim aktinostima, iako se nikada aktivno nije bavio politikom. Najveći doprinos dao je u vaterpolu, svom omiljenom sportu. Nakon kraće igračke aktivnosti u „Primorcu“, posvetio se funkcionerskim dužnostima u tom klubu, čija su kruna bili Prvak SFRJ i Pobjednik Kupa SFRJ 1986. g. Kao član Stručnog savjeta Vaterpolo saveza Jugoslavije radio je na osmišljavanju pobjedonosne strategije jugoslovenskog vaterpola i bio je najbliži saradnik najtrofejnijih selektora Mira Ćirkovića, Vlaha Orlića, Ratka Rudića i Nikole Stamenića. Bio je i predsjednik Odbora za vaterpolo Plivačkog saveza Crne Gore. Jedan je od osnivača i prvi direktor Jugoslovenske škole vaterpola „Trifun-Miro Ćirković“, sa sjedištem u Kotoru.

Deklarisani Kotoranin i Bokelj po vokaciji bio je stalno prisutan na svim događanjima u Kotoru i Boki. Obožavao je kotorske masovne fešte – maskenbale, karnevale, bokeške noći, ... Stalno je bio prisutan na probama i koncertima Gradske muzike i Crkvenog pjevačkog zbora „Sveti Tripun“. Posvećivao je pažnju svakoj gradnji po Kotoru, pa su ga prijatelji proglasili najvrjednijim nadzornim organom.

Bio je omiljen u svom kotorskom šetačkom društvu. Uvijek duhovit, bez teških i velikih tema i rasprava.

Volio je život i bio je odan svojoj obitelji – supruzi Zoji, sinu Vladislavu i kćerki Ani. Naročito je bio nježan prema unuci Franki.

Umro je kako je i živio – tiho i dostojanstveno.

Peričinom smrću svi smo izgubili.

Počivao u miru Božijem!

Stara pomorska bratstva u Boki

Bratstvo Tomić

Kao i ostala stara dobrotška bratstva, Tomići se javljaju dosta rano u Dobroti, ali se ne može utvrditi točno vrijeme njihovog dolaska, jer već u dokumentima od XVII stoljeća unazad, umjesto prezimena, javljaju patronimici i nadimci

Kap. Tripo Nikov Tomić (1840-1921)

Kap. Anton Tripov Tomić (1874-1947)

Sretna je okolnost za bratstvo Tomića što su se sačuvala matice rođenih, vjenčanih i umrlih u crkvi Sv. Mateja u Dobroti, pa se tako moglo formirati genealoško stablo ovog bratstva koje počinje od XVI stoljeća i to preko nadimka Tomin koji se javlja i u maticama umrlih crkve Sv. Tripuna u Kotoru koje počinju sa 1640. godinom, jer su se Dobročani i tamo bilježili prije nego su formirane matice kod crkve Sv. Mateja početkom XVIII stoljeća. Nadimak Tomin vezan je za lokalitet „Tomina Glavica“ u Dobroti kod Kokotove Kule, jer su Tomići na tom lokalitetu imali svoje prve kuće odakle su se proširili na drugi lokalitet po njima nazvan „Tomići“ južno od Oparen Brijega.

Prvi spomen prezimena Tomić u Dobroti u literaturi nalazimo kod **Andrije Kačića-Miošića** u njegovoj „Korabljici“ štampanoj u Veneciji na našem jeziku 1782. gdje spominjući **Nikolu Tomića** kao učesnika u oslobađanju Herceg Novoga od Turaka 1687. Kačić kaže: „Nikola Tomić iz Dobrote junak silni biše kada naši vojnici osvojiše grad Novi i Nikola bi teško ranjen od Turaka, ali prebolivši od rana viteški vojeva i poštenje učini“.

U Bratovštinu sv. Đorđa i Tripuna u Veneciji

nalazimo ih učlanjene već od 1700. godine, tako da su do 1808. obnašali dužnosti jednog predstojnika (gastalda), dva vikara, dva zamjenika predstojnika, tri pisara i sedam dekana. U toku XVIII-XX stoljeća dali su 75 pomoraca od kojih 40 kapetana i 35 mornara. U toku XVIII stoljeća imali su šest manjih brodova, a u XIX stoljeću bili su vlasnici brigantina: „Citta di Cattaro“, vlasnik **Stijepo Filipov** 1829, „Gange“, vlasnik **Anton Vidov** 1871, „Eko“, vlasnik **Gašpar Filipov** 1840. i „Idreno“, suvlasnik **Pavo Antonov** 1843; zatim tri pjelega: „Ardito“, „Virginio“ i „Vittorioso“. Kao i ostali pomorci u ono vrijeme, bavili su se krijumčarenjem, pa tako nalazimo patrunu **Antona Tripova** koji je 1749. na svojoj trabakuli „Madona del Rosario“ nakrcao 542 zavežljaja u listovima iz Albanije. Iste godine uhvaćen je kao krijumčar i patrun **Luka Tomov Tomić**.

Na moru je stradalo deset pomoraca iz ovoga bratstva i to kapetan **Andrija Jozov**, utopio se jedrenjakom „Pravoslavni“ vl. **Krsta Opuića**, kod Denkerka 1862. godine; kapetan **Niko Andrijin** utopio se sa brodom „Itri“ vl. **Radoničića** na putu iz Marselja za Aleksandriju 1863; kapetan **Anton Tripov** poginuo je u

požaru na brodu kod Korčule 1758; poručnik **Tomo Josipov** umro je od žute groznice u Rio de Žaneiru 1892. Mornari: **Krsto Pavov** utopio se 1738, **Rafael Petrov**, **Grgur Tomov** i **Niko Stijepov** utopili su se kao članovi posade sa tartanom **Ivanovića** iz Dobrote kod Ravene 1758. i **Stijepo Filipov** izgorio je sa brodom punim benzina na Rijeci 1886.

Tripo Nikov Tomić (1840-1921)

Kapetan od 1865. Više godina je zapovjedao brodove „Equita“ i „Viceadmiral Tegetof“ društva Premuda iz Trsta. Sa barka „Olga Terni“ prešao je na brodove **ura Miloševića** iz Dobrote i to: „Iskra“, „Ilija“ i „Nemirna“ do 1902. Posljednji brod mu je bio tršćanski parobrod „Ana Goić“ istoimenog društva“.

„Nemirnu“-posljednji dobrotski i bokeljski jedrenjak zapovjedao je u dva navrata i to od 1882. do 1887. i od 1897. do 1901. Od njega nam je sačuvano rijetko pismo iz Falmuta (Engleska) koje je uputio svome brodovlasniku Đuru Miloševiću zapovjedajući „Nemirnu“ 1. aprila 1885. U pismu opisuje plovidbu od Surabaje (otok Java) do Engleske iznoseći detaljno tok jedrenja kroz tri oceana od Tihoga

**Kap. Slavomir
Bogdanov Tomić**

preko Indijskoga do Atlantika i zahvaljujući povoljnim vjetrovima nikada nije morao spuštati gornja jedra, tako da je ovo dugo putovanje prevaljeno za 92 dana, od kraja prosinca 1884. do travnja 1885. sa brzinom od deset nm na sat sa teretom šećera. Tomić izvještava svog brodovlasnika o svim detaljima koji su od interesa za njega, čak da je brod na putu propuštao normalnih pola palca vode kroz 24 sata, tako da se teret šećera nalazio u savršenom redu. Ovo interesantno pismo objavljeno je u cjelosti u Godišnjaku Pomorskog muzeja Kotor br. VIII/1959.

Kapetan Tripo Tomić umro je u Dobroti i pokopan je u svojoj grobnici kod crkve Sv. Mateja.

Bogdan Nikov Tomić (1857 -1935)

Kapetan 1881. brat je prethodnoga. Poslije kraće plovidbe na jedrenjaku „Graovac“ **Steva Mialovića**, prešao je kod austrijskog Lojda i postao zapovjednik 1908.

Anton Tripov Tomić (1874 – 1947)

Poručnik 1892. a kapetan 1895. Kao i njegov otac zapovjedao je bark „Olga Terni“ do 1901. Tada je prešao na Lojd kao drugi oficir do 1918. Između dva svjetska rata služio je kod društva Zetska plovidba-Kotor. Povjerena mu je bila organizacija plovidbe onih plovniha jedinica Društva koje su se nalazile na Skadarskom jezeru.

Ivan Tripov Tomić (1888 – 1944)

Kapetan, brat je prethodnoga. Od 1910. do 1925. bio je kod društva Tripković-Trst kao II i I oficir, a od 1925. do 1930. kao zapovjednik, kada svojevoljno napušta Društvo jer mu je tadašnja fašistička vlast prisilno italijanizirala prezime Tomić u Tomei njemu i čitavoj njegovoj obitelji kako se vidi u njegovom brevetu kapetana od 1925. gdje je prefektura Trsta naznačila promjenu prezimena na osnovu dekreta od 1928. i zato napušta Trst i dolazi u Boku. Svim našim ljudima čija su prezimena završavala na „ić“ mijenjala su se u talijanskom obliku. Izuzetak su bila imena pomorskih društava kao npr. Tripković, Kozulić i drugi.

Od 1931. zapovijeda brodove društva „Boka“ odnosno „Zetska plovidba-Kotor“ do 1943. Poslije oslobođenja Kotora mobilisan je kao I oficir na parobrodu „Cetinje“ na kojemu je poginuo kada je brod naišao na minu u Tivatskom zaljevu 10. XII 1944. Između više od sto poginulih putnika i članova posade njegov je leš slučajno, među rijetkima, isplivao na površinu, pa je pokopan u obiteljskoj grobnici kod crkve Sv. Mateja.

**Kap. Bogdan Nikov
Tomić (1857-1935)**

Iz njegove pomorske službe vrijedno je spomenuti spašavanje jedne maone u olujnom vremenu na Jadranu u decembru 1939. što mu je donijelo kraljevsko odlikovanje Jugoslavenske krune IV reda, 1.1.1940.

Drugom prilikom za vrijeme talijanske okupacije 11. 1. 1943. zapovijedajući prazan parobrod „Perzagno“ ex „Morava“ bivše Zetske plovidbe na putu iz Boke za Gruž po olujnom vremenu, što je sprječavalo i brodove veće tonaže da isplove iz Boke, on je uspješno obavio ovo putovanje tako da je bio pohvaljen od kotorskog prefekta Scasselatija. Na kraju prefektovog pisma upućenog lično imenovanom Tomiću, kaže se: „Želim izraziti Vama i cijeloj posadi moju veliku pohvalu za pokazanu pomorsku vještinu što potvrđuje još jednom slavnu pomorsku tradiciju naroda

**Kap. Ivo Tripov
Tomić (1888 -**

Boke kotorske“.

Slavomir Bogdanov Tomić (1894 – 1968)

Kapetan bojnog broda ratne mornarice Kraljevine Jugoslavije. Služio je dugo vremena u Tivtu. Umro je u Zagrebu.

Osim autora ovog članka u Dobroti nema više muških potomaka ovoga bratstva. Jedino možda postoje neki potomci davno iseljeni u Rusiju prema tvrđenju dr. **Antona Stj. Dabinovića** da su se još sa Krive ulice 1886. iselili u Odesu gdje su se bavili trgovinom žitarica, pa kasnije prešli u Novorosijsk i u Krasnodar.

Antun Tomić

Objašnjenje

U Glasniku br. 26 na str. 46 u članku pod naslovom „Bratstvo Matović“ omaškom su objavljena dva portreta kapetana sa istim imenom i prezimenom. Ispod lijevog portreta trebalo je da stoji legenda „Božidar, lučki poglavar u Kotoru“. Jedrenjak na str. 47 je vlasništvo bratstva: „Nava Milka kap. Krsto Matović 1871.“ Ispričavamo se autoru i čitateljima.

PRODAJNA MJESTA

Hrvatski glasnik možete kupiti na sledećim prodajnim mjestima Bega pressa:

Podgorica: Ivana Vujoševića, kućica Momišići PC Kruševac- Svijet Centar - maloprodaja Njegoševa ulica - Globus	Tivat: Anja Pantomarket Sturi Dragana Maprenat	Herceg Novi: Tažeks - Bijela Mješovito 33 Grbo MNM Knežević Company Pantomarket Centar
Bar: Trafika SDK Kostraća	Cetinje: Pazar, maloprodaja	
Ulcinj: Bulevar- maloprodaja	Kotor: Pantomarket Riva kod kamenog kioska	Risan: Centar
Budva: Prolaz - maloprodaja	Spas - maloprodaja	Sandrela

99.0 MHz
95.3 MHz

RADIO **KOTOR**

www.radiokotor.com

Zašto odabrati propan-butan plin u malim spremnicima?

MALI SPREMNIK ODGOVOR NA SVE VAŠE POTREBE

Mali spremnik i propan-butan plin su kvalitetno rješenje za obiteljsku kuću, stambenu zgradu, restoran, hotel, obrt, malu industriju i poljoprivredu.

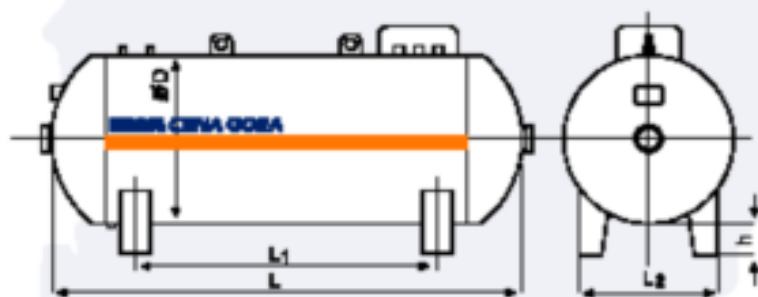
1 kg PROPAN-BUTAN plina zamjenjuje:

3-8 kg drva

1,5-2 kg ugljena

1,12l ložnog ulja

12,8 kW električne energije

Spremnik (kg)	ØD (mm)	L (mm)	L ₁ (mm)	L ₂ (mm)	h (mm)
1000	800	2190	1400	700	100
1800	1000	2476	1500	750	100
2700	1250	2480	1550	850	100
4850	1250	4300	2000	950	100

- praktičnost upotrebe
- ekonomičnost
- prilagodljivost svim konfiguracijama tla
- estetsko uklapanje u okoliš

King, moj izbor!

www.ledo.hr

KING
EXTRA